

ЛЕЗГИ Газет

Жуван Ватан,
ватанэгълияр хуьх!

Шикл ягъайди - Г. ИСАЕВА

1920 – йисалай акъатзава

N 22 (10667) хемис 28 – май, 2015 – йис WWW.LEZGIGAZET.RU

Зурба политик ва госуударстводин деятель

ЮБИЛЕЙ

Хийир ЭМИРОВ

Советрин Союз чукурдайдала гьугъуьниз дуьньядин ругудай са пай тир чилел кыле феи кван вакъайри, гьерекари, арадал атай цийи госуударстводин, политический партирин сиясатди, къалп демократияди миллионралди инсанрин кивачик квай чил зурзурна, пакадин йикъахъ инанмишвал квадарна, обществодик наразивал, къайгъусузвал кутуна.

Рикл тардай, нагъакъан и дегишвилер, цийивилер Дагъларин уьлкведин халкъаризни акуна. Азадвилер кьенерар гъиле гъатай, виняй туб юзурдай гъаким амуьк тавур, къайдаяр хуьдай органрин бушвал гъиссай хейлин инсанри тахсиркарвилериз кыл яна. Карханаирин, майшатрин, халкъди арадал гъайи девлетрин иесияр кылди-кылдин ксарикай хъана. Шегъерра бандитрин, киллерин, тарашчийрин дестейри агъавализ башламышна. Гъахвал истемидшдай идара амуьк тавур гзаф урусар ва маса миллетрин векилар, квалерни таз ва я лап ужуз киметрай тарашчийрин дестейриз маса гуз, катна. Хабарни авачиз майдандиз акъатай вагъабитар лугъудайбуру республикада мадни кьизгъинвал туна. Са гафуналди, Дагъустан кьечепатан къуватрин, долларрин куьмекдалди женгер кыле физвай майдандиз элкьуьрна. Гъа и четин вири йисара Дагъустан Республикадин кыле Мегъамедов Мегъамедович Мегъамедович акъавазнавай. Адалай, халкъар сад-садал гъалдариз, Кавказда дяведик цай кутазвай ва Кеферпатан Кавказдин республикаяр Россиядин Федерациядикай хкудиз кланзавай, чуру ниятар авай футфачийрин аксина акъавазиз, республика, гъакл Россияни къарсатмишдай гьерекарикая хуьз алакна. Гъавилай Мегъамедович Мегъамедовичаз Россиядин Федерациядин Президентдини, Гьукуматдин регъберрини, политический партирин башчийрини, уьлкведин хейлин регионрин руководителрини, Дагъустандин халкъарини гьурметзава, адан лайхлувилер къейдзава, регъбервилер алакьунриз еке кимет гузва. Республикадин общественность госуударстводин, сиясатдин бажарагълу деятелдин 85 йисан юбилей къейд ийиз гъазур жезвайла, казни адан уьмуьрдин, зегъметдин уламуьрдай, рекъерикай суьгъбет ийиз кланзава.

Мегъамедов Мегъамедов 1930-йисан 15-июндиз Леваша хуьре лежбердин хизанда дидедиз хъана. Адан аял, жаван вахтар Ватандин Чехи дяведин йисарал ачалтна ва адаз и зулуматдин девирдин вири четинвилер, магърумвилер, багърийрин риклер тар хуьнар акуна. Хуьре амай яшлуьрухъ, диегълийрихъ ва аялрихъ галаз адани азиятриз дурум гана, вичин везифа - школада клелун намуслувилелди кылиз акъудна. Къенин жаванриз масакла акъаватлани, 1950-1970-йисара дагъвийрин рухвайрини рушари гзафни-гзаф муаллимвал чпин уьмуьрдин пеше яз хъязвай. Мегъамедовичи абурукай хкатнач. Дагъустандин педагогвилер кьве йисан институт куьтягъай жегъил Леваша райондин Вино Лабки хуьруьн ирид йисан школада муаллимвилерин кеспидив эгечина. Сашумуд йисуз дагъвийрин аялриз тарсар гайи ва тешкилувилерин бажарагъ авай пешекар Леваша райондин халкъдин образованидин отделдин заведующийвиле тайинарна.

Касдив вичин риклиз хуш хиле яргъалди кивалахиз тунач. Райондин партийный комитетдиз Мегъамедован алакьунар, чирвилер, тешкилувилерин бажарагъ хуьруьн майишатда ишлемишун хъсан акуна. Ам гьугъуьна амай ва госуударстводин планар тамамариз тежезвай "Коминтерн" колхоздин правленидин председателвиле тайинарна. Хуьре яшамис хъайи, дяведин йисара чехибуруз квал-

лин, майишатдин, колхоздин крар агудиз куьмек гайи муаллимдиз артухан чирвилер герек авачир. Адахъ тежриба хъанвай. Гъавилай ада колхоздин экономика пайгардик кутун, гъасилзавай хуьруьн майишатдин суьсетдин къадар артухарун патал хейлин алахуьнар авуна ва хъсан нетижаярни арадал гъана. Ихътин гъакъикъат акур райкомди М. Мегъамедован Леваша райондин хуьруьн майишатдин управлендиз регъбервал гун ихтибарна. И везифани ада райондин хуьруьн майишат вилик фидайвал бегъемарна.

Уьмуьр муаллимвилерин кеспидиз бахш авунин макъсад вилик эцигай Мегъамедовавай къисметдин уламриз, райондин, республикадин регъберрин теклифриз, тапшуругъриз, зегъметчийрин ихтибардиз "ва" лугъуз хъанач. Ада хиве гъатай къуллугърин везифаяр вични, руководителарни, халкъдин гегъенш къатарни рази яз амуькдавал тамарна, виридан патай гьурмет, авторитет къазанмишна, вичин бажарагъдихъ, мукинвилерихъ, чирвилерихъ, кар алакьунихъ вири инанмишарна. Ингъе делиларни.

1969-йисуз М. Мегъамедов Леваша райисполкомдин председателвиле хъязва. 1970-йисан декабрдила 1975-йисан сентябрдалди ада КПСС-дин Леваша райкомдин 1-секретарвиле квалалхна. И йисара ада, зегъметни

▶ 2

Россиядин халкъар сад ийизвай такъат

Гъар йисан майдин эхирра славянин хейлин уьлквейра, гъа гъисабдай Россиядани, къейд ийизвай Славянин хъинрин ва культурадин йикъан сергъятра аваз 25-май-диз РД-дин Гьукуматдин Председатель Абдусамад Гъамидова Славянский форумдин пленарный заседаниеда иштиракна.

Дуствилерин квалел кыле тухвай и мярекатдал Абдусамад Гъамидова, кылди къачуртла, лагъана: "Алай вахтунда дуьньядин цудай са пай чаларал рахазвай халкъарихъ кириллицадин бинедаллаз хъинар ава, гъа гъисабдай урус халкъдихъни.

Урус чал Дагъустандин халкъар культурадин жигъетдай вилик тухунин лап важиблу такъатдиз элкьвенва. Чина урус чалан патал хъай авай игътияж лап екеди тир, исъядани гъакл я. И чала общественно-политический лап важиблу везифаяр тамамарзава. Ада гзаф миллетрин векилрикай ибарат госуударствода Дагъустандин общество тупламышзава, политикадин, экономикадин ва культурадин жигъетдай мягъем алакьаяр вилик финиз рехъ ачухзава.

Урус халкъди вичин чалалди, культурадалди, руьгъдин ивирилди Россияда яшамис жезвай вири халкъар тупламышна, абуру сада-сад культурадин жигъетдай девлетлу авун ва Россиядин са миллет яз абур тупламыш хуьн таъминарна.

Дагъустанвийриз интернационализмдин руьгъ дериндай хас я. Ида чаз чун жуван миллетдин векилар, дагъустанвийри, гъа са вахтунда россияярни яз гъиссдай мукинвал гузва.

Дагъустанда республикадай урус халкъдин векилар маса регионриз хъфинин вилик пад къуниз къетлен фикир гузва".

Форумдин квалалхда республикадин министрствойринни ведомствойрин руководителри Дагъустандин вузрин студентри ва муаллимри, образованидин, культурадин, искустводин, здравоохраненидин, общественный организациярин ва дингълийрин векилри иштиракна.

ЭКОНОМИКА

И чехи мярекат машгур телеведущий Игорь Кириллова кыле тухвана ва ада лезги рушан тварунихъ гзаф хъсан ва гъахлу гафар лагъана.

Чаз чи ватангълидихъ гележегдани еке агалкъунар хъана кланзава.

▶ 7

МЕДЕНИЯТ

Милли музыка - им гъар са халкъдин музыкадин культурадин бине тирвилай ам хуьн, виликди тухун чи буржи я... Ихътин мярекатри медениятин гужлу такъатрин куьмекдалди жегъилар ватанпересвилерин руьгъдаллаз тербияламышунин важиблу мураддиз къуллугъзава.

▶ 15

Зурба политик ва государстводин деятель

1

члугваз, Дагъустандин хуьруьн майишатдин институтдани чирвилер къачуна.

1975-йисан сентябрдиз КПСС-дин Дагъустандин обкомди левашиви мадни къуллугъдин гурарай виниз хкажна ва ам хуьруьн майишатдин отделдин заведующийвиле тайинарна. Эгер и члвалди Мегъамедова са райондин хуьруьн майишат вилик тухуникай фикирзавайтла, гила адан хиве неинки Дагъустандин, гьакл Советрин Союздин бязи регионрин зегьметчирни хуьруьн майишатдин суьсетдалди таъминарунин, государстводин планар вири рекьерай таммарунин, чилер тамамвилелди, бегьерлувилелди ишлемишунин везифаяр гьатна. Лагъана кланда хьи, ада вичин гуьзчивиликай са месэлаи кхундич. Мукьвал-мукьвал ам районриз фе-на, кваллахзавай, коммунистри регьбервал

лу федеральный къурулушрин гиле ава. Идакайни гьамиша менфят хкатзавач. Федеральный центрадивай чаз куьмек жуьреба-жуьре рекьерай герек я. Ам тахьайтла, республикадин экономика, политика, яшайиш истемиззавай тегьерда вилик фидач.

И кар чаз мад сеферда 1999-йисуз, Дагъустандин государственность еке имтигандиз члугур члавуз, успат хъхъана. А вахтунда саналди тир тешкилла чалишмишвилералди дагъустанвийри хаталу душмандиз дуьзгунь ягун къуна, ам къулхъди хъфиниз мажбурна. Чалай вири къуватар сад ийиз алакна, чна сиясатдин жигьетдайни дикъетлувал хвена.

Тарихди чаз тимил тарсар ганвач, абур ашкарабур я: чи алатай несилар хьиз, чунни Дагъустандин ва Россиядин садвал, саламатвал хуьниз мажбур я. Им чи къилин мурад, чун агалкъунралди вилик фин, абад хьун,

гузвай гьалар чирна. Герек вахтара меслятар, теклифар гана, кар алакь тийизвайбурувай кьели истемизшунарни авуна.

1979-йисан январдиз Мегъамедали Мегъамедович ДАССР-дин Министрин Советдин Председателдин 1-заместителвиле тайинарна, и къуллугъдал ам 1983-йисан майдалди хъана. 1979-1990-йисара М. Мегъамедов Дагъустандин Верховный Советдин 9-11-созыврин депутатвиле хъана. 1982-йисуз адан хиве республикадин агропромышленный объединенидин советни хтуна.

1983-йисан майдила 1987-йисан августдалди М. Мегъамедова Дагъустан АССР-дин Министрин Советдин Председателвиле везифаяр къилиз акъудна. Ахпа ам ДАССР-дин Верховный Советдин Председателвиле хъана.

1990-йисуз ам РСФСР-дин халкъдин депутатвиле хъана. 1990-йисан 24-апрелдиз ДАССР-дин Верховный Советдин сад лагъай сессиядал депутаты Мегъамедов чпин Председателвиле хъа хъува.

Ихътин жавабдар къуллугърал крар бажармишун регьят туш, гьикл хьи, гьукмдин къурулушдиз атанвай касдиз гьакъикъатда азад вахт амукъзавач, хуси итижарни ада рикелай ракъурун герек я. Датлана общественностдин вилик хьун, гьар юкъуз важиблу къарар къабулун, ягьалмиш тахьун, гьа са вахтунда критикадин хелер къилел къун - и ва маса жуьредин гьаларизни жаваб гана кланзавай.

XX асирдин 90-йисара республикада члехи къуллугъ идара авун мадни четин акъвазна. Идан гьакъиндай М. Мегъамедова са интервьюда икл лагъанай: "Къе, виликдай хьиз, централизованиз рехъ гузвач. Идани чкайрал къенепатан вири ресурсар кардик кутай мумкинвал арадал гьизва. Амма кваллахдин са бязи хилера, къилди къачуртла, криминалдихъ, терроризмдихъ, агур тахсиркарвилерихъ галаз женг члугунин карда асул такьатар сифте нубатда къуватдихъ галаз алакьва-

гьаклни чун саламатдиз амукьун аслу тир важиблу месэла я".

1992-йисан ноябрдиз Дагъустандин халкъарин съезд хъанай. Ельцинан "къез кламай къван азадвал къачу" гафарикай бине къуна, бязи республикайра къилди хъунин ихтилатар арадиз вегьена. Дагъустандани ахътинбур пайда хъана. Амма М. Мегъамедов ихътин теклифриз акси экъечина, вичин фикир ада ачудиз съезддални лагъана. Республикадин хуси армия тешкила лугъузвайбурузни малумарна: "Чахъ я ахътин такъатарни авач, хаталувал арадал атайтла, чна Россиядин Федерациядин яракьлу къуватрикай менфят къачуда".

Мегъамедали Мегъамедовичаз аяндарвални хас тир. Къилди хуси "квалера пачагьар" жез алахъай руководителрин, генералрин, халкъдин гьерекатрин башчийрин эхир къил гьихътинди хъанатла, чаз виридаз акуна. 1998-1999-йисара Дагъустан хаталувилек акатайла, Федеральный властдикай куьмекни хъана, бандитрин дестеярни республикадай чукурна.

И вакъайрал къедалди гьеле вахт амаз-май, 1990-1994-йисара, Россияда цийи къурулушар, цийи сиясат, демократиядин гьалар арадал гьизвай ва вири сад-садак какахънавай девирда Дагъустандани алаш-булашвиле, законриз клур гунин, тахсиркарвилериз къил ягунин гьерекатар гзаф жезвай. И четин уламдани М. Мегъамедова къил квадарнач. Дагъларин уьлкведин халкъарин вилик-къилик квай гьурметлу инсанрихъ галаз меслятар авуна, гьукмдин къурулуш дегишарна. Дагъустан Республикадин Государственный Совет (чкадин халкъарин векилрикай ибарат) тешкилна. Гила "Дуствиле квал" лугъузвай дараматда къиле фейи, вири шегьерин, районрин векилри иштираккай собранидал М. Мегъамедов Госсоветдин Председателвиле хъана. Гьа собранида зани иштираккайди я, зи ри-

Халкъарин панагь

*Роза ЭЛЬДАРОВА,
РД-дин Къилин патав гъай
агьсакълрин Советдин член*

Гьар са девирдихъ вичин шартлар жезватлани, ада инсандиз вичин бажарагъ, алакьунар уьмуьрдиз куьнуьрмишдай мумкинвал гузватлани, я тахъайтла, и карда манийвалзаватлани, инсанри чеб яшайиш жезвай девир хъязавайди туш.

Заз уьмуьрда гзаф крар акуна ва чизва, гьикл ва вуч лагъайтлани, уьмуьрда тайин са чка къун, мадни виликди фин инсандин вичин ерийрилай, къастунилай, кваллахиз чир хъунилай аслу я. Лап четин, муракаб члавузни инсан яз амукьун еке лайхлувал я. Зун инанмиш тирвал, и карни анжах халкъдиз къуллугъун вичин макъсад яз къунвай касдилай алакьда. Гьа ихътин мурадди, чирвилер, алакьунар, вахт менфятлу крариз бахш авуни инсан бахтлуни ийизва.

Бажарагълу гзаф инсанар акъатнавай Дагъустандин чилел, са рахунни алач, республикадиз регьбервал гудай алакьунар авайбур мадни жеда. Амма чи республика хътиндан къиле акъвазун, халкъдин регьбер хьун нелай хъайитлани алакьдач. Дагъустандин къисметдин гьакъиндай хиве гьатзавай жавабдарвал лап зурбади я ва адан залавал эхдай къуьнерни герек я. Гьа ихътин къуьнер авай кас тир, я Дагъустан Республикадин Госсоветдин Гьурметлу Председатель Мегъамедали Мегъамедов. Ада, маса крар рикелел тагъайтлани, Дагъустан даяедин ца тун тавуналди, миллетрин арада дуьзгунь алакьаяр хуьналди, вири халкъарин патай кланивал, авторитет къазанмишна. Чна къе и кардал дамахни ийизва. Виш йисара чи бубайри арадал гъайи дуствиле, сада-садаз куьмекунин, стхавилин адетар давамарун чун патал важиблу я.

Алатай йисара хьиз, къени ислегьвал, дуствал, экономикадин пайгарвал хуьн къилин везифаяр я. Чун вири санал аламай къван Дагъустанни Дагъустан яз амукьда. Мегъамедали Мегъамедова и кар патал вичелай алакьдай вири крар авуна, ада вич чи халкъдин халис панагь турди успатна. Аферин ва баркалла!

кел дараматдин къене а члавуз авай къизгъин гьал алама. Дагъустандин халкъарин векилри Мегъамедов хкъгъуналди камаллу кар авунай.

Республикадин члехи къуллугъ М. Мегъамедова 12 йисуз идара авуна. И вахтунда ам гьам хъсан, лайхлу, гьам татугай, нагъакъан, хаталу вакъайарин, гьерекатрин шагьид хъана. Вири хъутлалрай ам уьткъемвилелди экъечина ва ада Дагъустанда ислегьвал, садвал, пайгарвал хвена, республика виликди фидай шартлар тешкилна.

Гьукматди, халкъди вичел тапшурмишай къуллугъар гьакъисагьвилелди, бажарагълувилелди, бегьерлувилелди къилиз акъудай касдив лайхлу наградаярни агакъна. Ам "Ватандин вилик лайхлувилерай" I ва III деражайрин, Гьурметдин, Октябрдин революциядин, Зегьметдин Яру Пайдахдин, "Знак Почета" орденрин, хейлин медалрин сагьиб я.

85 йис тамам жезвай государственный деятелди, агьсакълди хизандихъ, хтулрихъ галаз ял язава, жегьил несил Ватандал рикл алаз тербияламышзавач.

Премьер-министр - Дербентда

22-майдиз РД-дин Гьукуматдин Председатель Абдусамад Гьамидов Дербентдиз фена.

РД-дин Кьилин ва Гьукуматдин Администрациядин пресс-кьуллугъдин ва информациядин управлениди хабар гузвайвал, премьер-министр "РД-дин "Дербент-2000" ГКУ-дин руководитель Али Нурмегамедов ва шегьердин администрациядин кьилин заместитель Сергей Ягудаевни галаз Женгинин баркалладин цийикла тукьлуьр хъувунвай, "Гьам чIугъазвай диде" мемориал эцигнавай паркуна къекъевена. Идалай гьейри, А.Гьамидов Дербентдин цийикла тукьлуьр хъувунвай 7 кучъедиз ва Нарын-Къаладиз килигна.

Мугьманвиле хьунин нетижаяр кьур РД-дин Гьукуматдин Председателди шегьердин юбилейдиз гъазурвал акунин сергьятра аваз кыле тухванвай кваллахдин еридилаи вич рази тирди квалурна, идахъ галаз сад хьиз, са къадар теклифарни гана.

Риклел хкин, Дербентдин бине кутурдалай инихъ 2 агъзур ийс тамам хьунихъ галаз алакьалу шадвилер кыле тухудалди 4 вацралай тIимил вахт ама. ГьакI хъайила, Россиядин виридалайни къадим шегьердин гьар са агъалиди и лишанлу вакъядиз гъазурвал акунин карда иштирак авун лап важиблу я.

Нубатдин сессия

Къе Махачкъалада РД-дин вад лагъай сеферда хьянавай Халкъдин Собранидин яхъурни цусад лагъай сессия кыле физва.

Сессиядал агъадихъ галай месэлайриз килигна:

Дагъустан Республикадин Халкъдин Собранида авай фракцийрин веклиприн рахунар.

1. "Дагъустан Республикада халкъдин дружинайрин гьакъиндай" Дагъустан республикадин закондин проектдин гьакъиндай.

2. "Дагъустан Республикада жинсинин малдарвилер гьакъиндай" Дагъустан Республикадин закондин проектдин гьакъиндай.

3. "Дагъустан Республикадин территорияда чкадин самоуправлененидин органри чилерал муниципальный контроль кыле тухунин къайдадин гьакъиндай ва "Чилин гьакъиндай" Дагъустан Республикадин Закондик дегишвилер кухтунин гьакъиндай" Дагъустан Республикадин закондин проектдин гьакъиндай.

4. "Дагъустан Республикадин государственнви гражданвилер кьуллугъдин гьакъиндай" Дагъустан Республикадин Закондик ва "Дагъустан Республикада муниципальный кьуллугъдин гьакъиндай" Дагъустан Республикадин Закондик дегишвилер кухтунин гьакъиндай" Дагъустан Республикадин закондин проектдин гьакъиндай.

5. "Дагъустан Республикадин территорияда гзаф квартирайрин яшайишдин квалера яшамин тежезвай чкаяр цийикла тукьлуьр хъувунин ва (ва я) маса клалубдиз гъунин къайдадин гьакъиндай" Дагъустан Республикадин закондин проектдин гьакъиндай.

6. "Дагъустан Республикада шегьера эцигунар кыле тухунин кваллахдин гьакъиндай" Дагъустан Республикадин Закондин 27-статьядик дегишвилер кухтунин гьакъиндай" Дагъустан Республикадин закондин проектдин гьакъиндай.

7. "2015-йис, 2016 ва 2017-йисарин плановый девир патал Дагъустан Республикадин республиканский бюджетдин гьакъиндай" Дагъустан Республикадин Закондик дегишвилер кухтунин гьакъиндай" Дагъустан Республикадин закондин проектдин гьакъиндай.

8. "Дагъустан Республикада кар-

чийрин ихтиярар хьунин рекъай Уполномоченныйдин гьакъиндай" Дагъустан Республикадин Закондик дегишвилер кухтунин гьакъиндай" Дагъустан Республикадин закондин проектдин гьакъиндай.

9. "Дагъустан Республикадин яшайишдин квалерин фондунай социальный наймдин договордалди яшамин жедай чка къачунин ихтияр авай гражданрин категориярин ва гьа категориярин гражданриз ахтын чкаяр гунин къайдадин гьакъиндай" Дагъустан Республикадин Закондин 1 ва 2.1-статьядик дегишвилер кухтунин гьакъиндай" Дагъустан Республикадин закондин проектдин гьакъиндай.

10. "Яшайишдин квалерал муниципальный контроль кыле тухунин ва Дагъустан Республикадин яшайишдин квалерал региональный государственнви гуьзчивалдай органди яшайишдин квалерал контролвалдай муниципальный органрихъ галаз санал кваллахунин гьакъиндай" Дагъустан Республикадин Закондин 3-статьядик дегишвилер кухтунин гьакъиндай" Дагъустан Республикадин закондин проектдин гьакъиндай.

11. "Дагъустан Республикадин яшайишдин квалерин специализироватнавай фондунай яшайишдин квалер гунин къайдадин гьакъиндай" Дагъустан Республикадин Закондин 2-статьядик дегишвилер кухтунин гьакъиндай" Дагъустан Республикадин закондин проектдин гьакъиндай.

12. "Дагъустан Республикадин территорияда балугъчивилин ва ятарин биологический ресурсар хьунин гьакъиндай" Дагъустан Республикадин Закондин 2-статьядик дегишвилер кухтунин гьакъиндай" Дагъустан Республикадин закондин проектдин гьакъиндай.

13. "Намусдин азадвилер, диндихъ инанмишвал авунин азадвилер ва диндин организациярин гьакъиндай" Дагъустан Республикадин Закондин 11 ва 26-статьядик дегишвилер кухтунин гьакъиндай" Дагъустан Республикадин закондин проектдин гьакъиндай.

14. "Дагъустан Республикадин рекьерин фондунай гьакъиндай" Дагъустан Республикадин Закондик дегишвилер кухтунин гьакъиндай" Дагъустан Республикадин закондин проектдин гьакъиндай.

15. Жуьреба-жуьре месэлялр.

Кьилин редактордин гаф Зенгини квекай хабар гузва?

Майдин, Чехи Гьалиб-вилин суварар къейдна чна. Салара, бахчайра гатфарин кваллахарни тамамарна. Мектебра эхиримжи зенгини вичин ванни авуна. Анра гила имтигъанар вахкунив эгечнава.

Гьелбетда, эхиримжи зенгини, государственнви сад тир имтигъанри чав гьар сеферда фикирхиял ийиз тазва. Идан себебни аялриз чирвилер, тербия гунин, гатун каникулрин вахтунда абуру ял ягъунин шартлар, гьатта советрин девирдиз гекъагилани, хъсанвилерихъ ваъ, писвилерихъ дегиш хьун жезва.

Интернетди, телевидениди, газетрини журналри чун дуьньяда авай гьаларихъ галаз ташиарзава. Алай вахтунда чаз Америкадин Садхъанвай Штатри гьа патахъ камар къачуватлани квалурзава. Американвийрив чун наразивилелди эгечзава. Ятлани абурун образованидин система кардик кутази алахънава. Абуру лагъайтла, илимдайни техникадай хъсан агалкъунар къазанмишзавай чи алимар жезмай къван гзаф чпихъди ялзава, вучиз лагъайтла еке агалкъунар анжах хъсан алакьунар авай пешекаривай къазанмишиз жедайди аннамишзава. Гьайиф хьи, чавай чи базарагьлу алимир гьелелиг абур патаз-къерехдиз акъат тавун патал бес къадар кьулай шартлар яратмишиз жезвач.

Къуншидаллай Китайдин Халкъдин Республикади, образованидин, медицинадин, са къадар базардин экономикадин шартлар алуднавай плановый экономикадин советрин система кардик кутуналди, килиг гьихътин агалкъунар къазанмишзаватла. Чун лагъайтла, образованидин, медицинадин, плановый экономикадин лап хъсанди яз хъайи советрин системадивай тамамвилелди кьерех хъанва. Аннамиша гила, Китайдив гекъагилла, чун гьа чкадал алатла.

Советрин Союз тергайдалай инихъ гзаф йисар алатнава. Ятлани гьелелиг чавай чи мектебра келзавай аялар патал гьатта хъсан ери авай учебникар арадал гьиз хъанвач. Идан себебни чи муаллимри, алимири гузвай хъсан теклифар вини мертебайра япалай тавун жезва.

Заз университетда логикадай тарсар гайи муаллими чна келзавай учебникада рехъ ганвай рехнеяр, кичле тахъана, лекцияра критика ийидай. Ада, чарарин алакьа хьуналди, гьа учебникадин автордивичи вичин фикрир агакьарнай. Ам себеб яз логикадин учебникада дегишвилерни тун хъувунай.

Чи йикъарани чпин гаф кичле тахъана луьгузвай муаллимар, алимар тIимил авач. Гьайиф хьи, образованидин система, цийи учебника кардик кутазавайбуруз абурун ван къезвач.

Тюмендин областдин Кондинский райондин Лушинский юкьван школада 23 йисуз информатикадинни физикадин тарсар гузвай Алексей Пилипуказ ада чирвилер гайи ученикри риклин сидкъидай Аллагъди пай ганвай муаллим (учитель от бога) луьгузва. Аннамиша ада вуч луьгузватла:

"Система образования в идеале должна быть самой консервативной. А мы с конца 90-х постоянно ее реформируем-реформируем. В итоге школьники не знают, кто победил во Второй мировой войне! А введение ЕГЭ?! Вам любой педагог подтвердит, что единый госэкзамен - это элементарное оупление учеников. Их натаскивают на решение тестов, в результате чего они, не думая, выбирают ответы, по их же выражению, "на глаз". А учителя в условиях этой же зареформированности системы вместо творческой подготовки к уроку занимаются непонятной писаниной. То есть готовят не сам урок, а его письменный конспект, что занимает две трети времени. Вместо этого я бы, например, мог подобрать больше интересного материала, наглядных примеров, а не заполнять ненужные формуляры.

Попросто говоря, у ребяттишек мозги запылевают жиром. И ладно бы только мозги... Сердца, нервные окончания - вот что самое страшное. И молодежь, и общество в целом поразил вирус безразличия. 90 % на-

селения страны абсолютно инертны. Это все настолько глубоко засело внутри, что разом эту ситуацию не исправим".

Чи образованида арадал атанвай хаталу-вилерикай икI ачухдиз луьгузватлани, гьелелиг лазим тир веревирдер ийизвайди аквазвач. Инал, жуван виликан къейдера хьиз, Москвада 16 йисан яшда авай Григорий Мамурина ачух куьнедин юкьвал дишегьлийрив, пул гуз, парталар хтIуниз турди мад сеферда тикраруниз мажбур жезва. Ам Яргал тир Рагъ къеъчдай пата (Дальний Восток) машгур, Хабаровский крайда вичихъ чехи 10 компания авай бизнес-магнат Игорь Неклюдован руш Ларисадин хва я. Школадин 6-класс Хабаровскда куьтыгъайла, ам Москвадиз хтанай. Гила ам МГИМО-дин международный бизнесдин факультетдиз гьахъиз гъазур жезва. Вичин гьеле акьул-балугъ тахъанвай Гришадиз хуси пресс-секретарни къунва. "Комсомольская правда" газетдин корреспондент Александр Рогоза вичин багъа "Мерседесда" ам тIарам са рушни галаз ачухнавайла суьгьбетна. "За садни парталар хтIуниз мажбурвайди туш, - лагъана ада. - За анжах тамашачийриз пул патал общество гьихътин крар ийиз гъазур ятла квалурна. Телевиденидин федеральный каналрай, месела, жержь (целитель) Малахова цар гьикI хъванатла квалурначни къван?" - алава хъувуна ада.

Ша чна инал 19-майдиз акъатай "Российский газетда" Наталья Лебедевадин "Двусмысленные детские ролики собирают миллионы просмотров в Интернете: 8-летние девочки, танцующие у шеста, детский хор, поющий: "А наш притончик гонит самогончик..." келимайриз писатель ва алим, аялрин ктабрин Фестивалдин директор, "Электронные пампасы" журналдин кьилин редактор Юрий Нечипоренкоди гайи баянни гьин:

"Те, кто шумят больше всех, попались на провокацию, их реакция входила в планы зачинщиков той или иной непристойности. Единого общества у нас нет, у нас есть более или менее здравомыслящее большинство и радикалы с двух сторон, которые перебрасываются этой перчаткой информации, чтобы разжечь общий интерес к теме "шевеления задом".

Между тем надо шевелить не задом, а мозгами. И выводы делать совсем противоположные, привлечь общество к настоящим проблемам, а не к жалким провокациям. Как детки крутят задом, не должно никого, кроме их родителей и воспитателей, интересовать. А настоящий интерес наш - как они умеют шевелить мозгами. В последние годы наши дети все чаще уступают сборным Китая и США на международных олимпиадах по математике. И недаром, в связи с Днем космонавтики, вспомнились слова Кеннеди, что русские выиграли соревнования в космосе за школьной партией. У шеста со стриптизом мы вряд ли что-то выиграем. А вот то, что у нас был огромный пласт познавательной, научно-популярной литературы для подростков, которая и привела в конечном итоге к нашим победам в технологиях. А теперь нет ничего подобного "Занимательной математике" Якова Перельмана, вот это-настоящая проблема. Скажем, математика еще не очень устарела - а как быть с такими новыми науками, как молекулярная биология? Дети интересуются тем же, чем и взрослые, и если занятия науками в обществе становятся непрестижными и наука не дает заработать - не удивительно, что детей будут больше интересоваться стрипбары, особенно если, используя вирусные ролики, помочь им познакомиться поближе с образом жизни "человеческой падали", как подобных людей называл писатель Гайто Газданов".

Ингье чаз эхиримжи зенгини квекай хабар гузватла. Ингье чи уьлкведи кьисмет гьелелиг гьихътинбурун гьиле гьатун мумкин ятла. Абуру хъсан чирвилер, хъсан пешеяр къачунал, халкъдиз, уьлкведиз лайихлудаказ кьуллугъ авунал ваъ, анжах чеб патал регьят квалуралди жезмай къван гзаф девлетар квалтурал машгуул жедая. Зенгини хабар гана. Чидач ман серенжемар къабулдатла.

Чкадал кьабулна

ЧИ КОРР.

“Сад тир Россия” партиядин председатель Д.Медведеван Дагъустанда кардик квай региональный общественный приемныйдин руководитель, РД-дин Халкьдин Собранидин депутат **Сейфулагь ИСАКЪОВА** Ахцегь райондин агъалияр чкадал кьабулна. Адахъ галаз и райондиз РД-дин финансрин министерстводин бюджетдин

кьишлахрал агакъарунин карда субсидийрин куьмек кланзавай-дакай лагана. **Гъайдар ШУАЙБОВА** и месэла вичин хивез къачуна ва малдардин дерди туькьурдай-дакай малумарна.

Арсен АГЪМУЖАНОВА 15 агъзур агъали яшамеш жезвай Ахцегьрин хуьре аялрин мад са бахча эцигунин месэла кудна. Идан гъакъиндай РД-дин образованидин ва илимдин министрдин тварцихъ талукъ чар кхьена.

алакъайрин управленидин начальник **М.САХРАТУЛАЕВ**, РД-дин хуьруьн майишатдин ва суьрсетдин министрдин заместитель **Г.ШУАЙБОВ**, экономикадин ва территорияр вилик тухунин министрдин консультант **Ф.ХИДИРОВ**, транспортдин ва рекъерин майишатдин агентстводин регъбердин заместитель **М.ТАГЪИРОВ**, РД-дин Халкьдин Собранидин депутат **В.АШУРБЕГОВ**, РФ-дин Госдумадин депутатрин куьмекчи **Г.МИРЗЕХАНОВ** ва **У.АЛИЕВ** фенвай.

“Ахцегь район” МО-дин кьил **Осман АБДУЛКЕРИМОВА** меркездай атанвай мугъманрихъ галаз гуьруьш кутугай къайдада тешкилнавай ва абур къезвайдакай райондин агъалияр виликамаз хабардарни авунвай. Ада мугъманар кватл хьанвай зегъметчирихъ галаз танишарна ва ахпа общественный приемныйда агъалияр кьабулна.

Ахцегьви **Агъмед МАГЪМУДОВА** вичиз мал-къара ва лапагар

Назия ИСМАИЛОВАДИ райондин жегъилриз азад вахт менфятлудакай кечирмишдай шартлар авачирдакай ва райондин центрада спортивный комплекс эцигун чарасуз тирдакай лагана. И кардин патхъай РД-дин спортдин министрдин галаз рахунар авуна.

Калукрин хуьряй тир **САЛИГЪОВА** вири жемятдин тварунихъй вацалал муьгъ эцигун тлалабна.

Эльмира ТАЛХАНОВАДИ вичиз “Хуьр яшайишдин жигъетдай вилик тухун” программадин бинедаллаз яшайишдин квалерин шартлар хьсанарунин игътияж авайдакай лагана. 2012-йисуз нубат атайла, вучиз ятлани, адаз винидихъ твар кьунвай программадин гьисабдай куьмек ганач. Ада и месэладай кьил акъудун тлалабна. Атанвай мугъманри ва райондин МО-дин кьили и месэла гьалдайди хиве кьуна.

Санлай къачурла, общественный приемныйдиз атай агъалияр рази яз амукьна.

Крымвийриз куьмек кланзава

ЧИ КОРР.

И йикъара Дагъустан Республикадин Кьил Рамазан Абдулатипован тварунихъ Крым Республикадин Государственный Советдин Председатель **В.КОНСТАНТИНОВАН** чар атана.

Ада кхьенвайвал, Ватандин Чехи дяведин йисара Симферопольский райондин Мирный хуьре авай “Красный” твар алай совхоздин мулкунал фашистри концлагерь тешкилнай. А концлагерда нацистрин зулумдик телефъхайи агъзуралди советрин аскерар ва агъалияр рикел хуьнин мураддалди РФ-дин чилел мемо-

риальный сад лагъай комплекс эцигдайвал я.

Фашистрин террордин къурбандриз бахшзавай мемориальный комплекс эцигун патал пулдин еке такъатар лазим къезва. Гъавилай и кардик Россиядин Федерациядин вири регионри пай кутунин чарасузвал ава. В.Константинова умуд куьтазвайвал, и важиблу кар кьилиз акъуддайла, дагъустанвийри гуьгьуна акъваздач.

Комплекс эцигун патал тешкилнавай мергъяматлувилин фонд пулдин такъатар кватлунив эгечнава. Мумкинвал авай гъар садавай аниз вичивай жедай къадар пул чара ийиз жеда. Фондунин реквизи-

Филиал АО “Генбанк”,
получатель платежа БФ “ВМКПЖФКЛ “Красный”
ИНН/КПП 9102179610/910201001
расчетный счет № 40703810400430000004,
БИК 043510110,
Корсчет № 30101810835100000110 в отделении
Центрального банка РФ по Республике Крым.

Гъалибвилин лишан Ахцегьа

Дашдемир ШЕРИФАЛИЕВ

Чехи Гъалибвилин 70 йисан юбилейдиз талукъ яз улкведин сергъятрал “Гъалибвилин эстафета” кьиле физва. 5-майдиз эстафета Дагъустандив агакъна. 18-майдиз ам (Брестдин кьеледлай къачунвай пак накъ авай кубок) Рутул райондив, 18-19-майдиз Ахцегь ва Докъузпара районри агакъна.

Кубокдихъ журнални акалнава. Ана эстафета кьиле фейи вири чкайрин тварар кхьизва. Ахцегьар 100-нумрадик кваз кхьена.

20-майдиз Советрин Союздин Игит Валентин Эмирован тварунихъ галай ял ядай багда Ахцегьа авай сергъятчийрин ва муниципалитетдин сад тир къуватралди “Гъалибвилин эстафета” шад гьалара къаршила-мишунин мярекатар кьиле фена.

Сифте гаф рахуналди мярекат подполковник З.Герейханова ачухна.

- Эстафета тешкилуни къарар гьеле 2012-йисан декабрдин вацра СНГ-дин государствойрин килерин советдал кьабулайди тир. Эстафетади вичин квалалай йисан 2-февралдиз башла-мишна ва Гъалибвилин кьве лишан сад-садан къаншардиз рекъе гьатна - Брестдай Беларус-

сиядин, Россиядин, Эрменистандин сергъятрилай ва Мурманскдай, Заполяръедиз, Дальний Востокдиз, Алтайдиз, Къазахстандин, Къиргъизстандин, Тажикстандин, Узбекистандин, Туркменистандин, Азербайжандин сергъятрилай. И йикъара Дагъустанда кьве рехъни сад-садал туьш хьана, - лагана ада.

Ада эстафета кьиле тухунин метлебувиликай, важиблувиликайни суьгъбетна.

- Къе тарих дегишиз, ам пучиз, фашизмдин винел гъалиб хьунин карда Советрин улкведи къазвай чка агъузари алахнавай девирда эстафета лап важиблу я. Тарихдин дегишар чавай яргъаз жезвайдавай абур рикелай алатунин, алудунин мумкинвал артух хьанва. Эстафетадалди чна дяведикай гъахвал, тарихдин саламатвал хуьзва, - давамарна З.Герейханова.

Эстафетадин кубокар Ватандин Чехи дяведин центральный музейда ва Россиядин ФСБ-дин сергъятчийрин центральный музейра хуьн патал вахкуда.

“Ахцегь район” МР-дин администрациядин кьил Мегъмед-Рауф Гъаниева Ахцегьрин чилел Гъалибвилин кубок, Гъалибвилин эстафета кьабулунал районегълийри дамахвавайди, шадвалзавайди кьейдна.

- Чехи Гъалибвилик чирай-

онегълийрини чпин пай кутунвайди я. Кьве агъзурдалай артух ахцегъвийр дяведин йисара орденринни медалрин сагибар хьана. Кьве кас Игитвилин тварциз лайихлу хьана. Абуру гъар са камуналди дагъвидин къамат къалурна. Чна абурал дамахвава, абурун игитвилералди жегъил несил тербияламишиз алахъзава. И кар кьилиз акъудун патал Ахцегьа ветеранрин ва общественный маса тешкилатар, тарихдин музей ава, обелискдин вилик Эбеди цай куькьурнава, - лагана М.Гъаниева.

- Къе чун кьегал ахцегъви, Игит лётчик Валентин Эмирован гуьмбетдин вилик акъвазнава. Чанарни гъайиф татана и гъалибвал къазанмишай рухваяр рикел хжизва. Чи сергъятчийрин игитвилер лайихлудакай кьейдзава. Чна рикел хьена кланда, душмандиз 30 декъикада тергийиз клан хъайи рагъакъидай пата авай 485 застава фашистрин вилик зурзанабир. Эхиримжи патрум гвазни, бедендик стлал иви кумай къван гагда игитвилелди женг тухвана, сергъят хьена, - лагана РД-да авай Россиядин ФСБ-дин сергъятчийрин управленидин ветеранрин советдин председателдин заместитель, Афгъанистандин дяведин ветеран, запасада авай майор В.Хусейханова.

Мярекатдал погранкъуллугъдин начальникдин заместитель, полковник И.Шептухина, “Сельсовет Ахтынский” СП-дин кьил Р.Гамзаева, дяведин, зегъметдин, къайдаяр хуьдай къурулушрин ветеранрин райондин советдин председатель Х.Велиева, 1-нумрадин школадин ученица А.Байрамовади, КДЦ-дин директор Х.Фетуллаевади чпин фикирар лагана.

Серенжем Валентин Эмирован гуьмбетдал цуьквер эцигуналди, сергъятчийри автотраий салют гуналди, маниралдини макъамралди давам хьана.

Терроризмдиз - ваь! Нубатдин заседание

К.ФЕРЗАЛИЕВ

Докъузпара районда террордиз акси комиссиядин заседание кьиле фена. Ана райондин администрациядин кьил Абдурагъим Алискерова, общественный хатасузулдин рекъай райондин кьилин заместитель Къазихан Мегъединова, райондин ОМВД-дин начальник Имамудин Мусаева, Ахцегь районда кардик квай военный частунин начальникдин заместитель Владимир Стояновскийди, райондин УО-дин начальник Гъвейибег Шагъвеледова, хуьрерин администрациядин килери, идарайринни тешкилатрин кьилевайбуру, райондин имамди ва масабур иштиракна.

Заседанидал агъадихъ галай месэляяр веревирдна: Докъузпара районда “Хатасуз Дагъустан” кар алай проект бажармишунин гъакъиндай; терроризмдиз аксивалунин жигъетдай му-

ниципалитетдин СМИ-ри тухузвай кваллахдин гъакъиндай; терроризмдизни экстремизмдиз акси яз профилактикадин кваллахар тешкилуни жигъетдай хуьрерин администрациядин килерин везифайрин гъакъиндай.

А.Алискерова вилик акъвазнавай асул месэляяр раиж авурдалай къулухъ Къ.Мегъединова лагана:

- Районда эхиримжи вахтара терроризмдиз акси яз тухузвай кваллахар гужлу хьанва. И карда чкадин СМИ-рини активнидаказ иштиракзава. Райондин газетди, сайтди ва маса такъатри хейлин серенжемар кьилиз акъуднава.

“ЭС” газетдин кьилин редактор Э.Гъажибегова газетди терроризмдиз, экстремизмдиз, наркоманиядиз акси яз тухузвай кваллахикай лагана. И жигъетдай СМИ-рин роль гъакъикъатдани гъевчиди туш. Газетдин саки гъар нумрада терроризм негъзавай макъалаяр чапзава.

2015-2016-йисара терроризмдиз аксивал авунин, профилактикадин кваллахар тухунин программадин бинедаллаз хуьрерин администрацияди кьабулзавай серенжемрикай ва вилик кумай кваллахрикай райондин МО-дин кьилин заместитель Салигъ Гъажимурадова ихтилатна.

Заседанидал райондин ОМВД-дин начальник И.Мусаев, прокурордин куьмекчи Р.Межидов ва масабур рахана.

- Алатай йис районда секинди хьана, - лагана ОМВД-дин начальникди. - Амма секин я лагана, архайинвална кланда. Алай вахтунда райондин 33 агъали гуьзчивилик кутунин учетда эцигнава. Абур вуяр ятла ахтармишна, вуьгъи рекъе аватла, тайинарда. Хуьрера наркоманиядини кьил хкажзава. Чаз чайрилай хабар гун, хуьрерин вилик-кьилик квайбуру табигъатдин кваллахар тухун чарасуз я.

Чахъ амай сад

*Жуван халкъдиз,
жуван намусдиз хъиз,
вафалу жен.*

Стлал Сулейман

Абидин КАМИЛОВ

Чехи Гъалибвилин 9-майдилай инихъ йисар са-сад къвез алатзавайди хъиз, чи дядевдин ветеранрин жергейрни йисалай-суз къери жезва. Чи бажарагълу шаир Майрудин Бабаханова вичин са ширда кхъизвайвал, ветеранри кье гъар са югъ душмандив гвай эхиримжи теле хъиз къачузва. Алай вахтунда дядедай чи райондиз хтай 2098 касдикай сагъ яз амайди анжах сад я, вични отставкада авай гвардиядин майор агъасталви **Къазимегъамед Къазимегъамедович** - чехи камалэгъли шаирдин баркаллу ватанэгъли.

Эхъ, какахъай са женгина жидда алай винтовкадалди 15 фриц килди са вичи терг авур ротадин командирдикай, яни Гъ. Къазимегъамедовакай фронтдин са газетда кхъенвай гъвечли макъаладиз ихтин кил ганвай: "Славный земляк великого ашуга". Эхъ, жаван вахтарин симинин пагъливанвилин дрибашвал адаз и женгина иллаки еке кумек хъана.

Чахъ амай сад тир дядевдин активный иштиракчи тийижир кас чи райондай бажарат жагъиди. Гьикъи, вичин яшаризни килиг тавуна, женгинин офицер, ротадин командир хъайи ада гъар йисан 9-майдиз суварин межлисдал, вичиз хас тир командирвилин хци сесиналди Гъалибвал къазанишуник вичин чехи пай кутур а члаван чи улькведин регъбер, Верховный Главнокомандующий Иосиф Сталинан приказарни кваз хуралай лугъуз, виридан фикир вичелди жепбдай. Ам, хуру орденраини медалрай ацланвай Советрин Армиядин майор, иптивлин тарсар кыле тухуз школада, чи жегъилар армиядиз реке твадала военкоматда, районда ва республикада кыле физвай лишанлу шад мярекатрал мукъвал-мукъвал аквадай. Алай вахтунда адан сагъламвал са къадар зайф хъанва, амма адан руьгъ сагъ я.

Гъажимегъамед Къазимегъамедов 1920-йисуз Агъа Стлалдал ке-сиб Къазимегъамедан хизанда дидедиз хъана. 1938-йисуз ада хайи хуьре 7-класс, 1940-йисузни Къасумхуьрел 10-класс кутьягна. 1939-йисуз ВЛКСМ-дин жергейриз гъахъай жегъил гададиз 1940-йисан октябрдин вацра армияда къуллугъ ийиз эвер гана. Хъсан къатлунар авай, зиринг гада тир ам Азербайжан ССР-дин Кцлар шегъерда

авай гъвечли командирар гъазурдай 406-учебный полкуниз реке туна. 6 вацра ана клеладалай гъугъуниз жегъил аскер къуллугъун давамариз Гуржистандин Махарадзе шегъерда авай 121-горно-стрелковый полкуниз акъатна.

Дуьньядин гъалар кызгын хъунихъ галаз алакълу яз ада къуллугъзавай рота Батуми шегъердиз реке туна. 1941-йисан февралдин вацра командованиди ам Телавидин военно-пехотный училищедиз реке туна. Училище вахтундилай вилик ва лап хъсан къиметралди акъалтарай ам лейтенантвилин чин гуниз лайихлу хъана.

Ватандин Чехи дяде башламыш хъунихъ галаз алакълу яз жегъил офицер Къаякент районда авай 317-стрелковый дивизиядин 761-стрелковый полкуниз реке туна.

1942-йисуз немсерин командованиди Кавказдал ва Сталинграддал гъужум авун тешкилна. Гъажимегъамед Къазимегъамедова къуллугъзавай 761-стрелковый полк Кеферпатан Осетиядин Беслан шегъердиз реке туна. Ина жегъил лейтенант 9-стрелковый ротадин командирвиле тайинарна. Ина Заманкул хуьруьн сергъятда адан ротади 6 вацра женгинин сенгерар хвена. Вирида сад хъиз женг члугналди, абур Орджоникидзе шегъердин кланихъ душмандин хура акъвазна. Адан ротадин иштираквални аваз 1943-йисуз Кеферпатан Осетия, Ингушетия, Каварино-Балкария немсерин фашистрикай азад хъувуна, абуроз Дагъустандин ва Бакудин нафтлдин мяденар къадай мумкинвал ганач.

Гъ. Къазимегъамедован ротади Новоалександровск шегъер азад авун кьетлен вакъиа хъана. Ана кыле феи квати ягъунра ротадин командирдал залан хер хъана. Женгера къалурай виклегъилерай ва игитвилей адаз старший лейтенантвилин чин гана. Алай вах-

тунда ам и шегъердин Гъурметлу агъали я.

Госпиталда сагъламвал мягкемар хъувурдалай гъугъуниз Къазимегъамедов Гъажимегъамед 324-стрелковый полкуниз реке туна. Ада Ростов ва Таганрог шегъерар азад авунин квати женгера иштиракна. Ина ам капитандин чин гуниз лайихлу хъана.

Гъугъунлай адан аскерри 108-гвардиядин стрелковый дивизиядин 308-гвардиядин стрелковый полкуниз кваз Донбасс, Шахты шегъерар азад хъувунин женгера иштиракна. Мад командир Гъ. Къазимегъамедовал хер хъана ва ам Новочеркасскудин 5053-нумрадин госпиталда къаткана.

1943-йисан октябрдин вацра ротадин командирди 1-Украинский фронтдин гвардиядин танковый 3-армиядин жергейра аваз Украина, Львов, Киев ва Перемышль шегъерар азад хъувунин, 1944-йисан июндиз душмандин Бродский группа гъалкъада тунин, 17 агъзур кас фашистар есирда кунин женгера иштиракна. ПТР-дин ротадин командир яз ада а члавуз кье сеферда Советрин Союздин Игит, полковник И.М.Якубовскийди регъбервал гузвай бригадада къуллугъна, гвардиядин танковый 91-бригададик кваз Висла ва Одер вацларилай злячна.

Польша азад хъувунин женгерани иштиракна ва адал 3-сеферда хер хъана. Ярославль шегъердин госпиталда хер сагъар хъувурдалай гъугъуниз ада гвардейский танковый 3-армиядин десантно-танковый ротадиз регъбервал гуз хъана. Женгера къалурай къегъалвилерай ротадин командирдиз Ватандин дядевдин 1-держадин орден гана. 1945-йисан майдиз чи къушунри Берлин шегъер къачуна.

Рейхстагдин цлал дирибаш командирди ихтин гафар кхъена: "Дагъустандай Берлиндиз къван феи гвардиядин капитан Къазимегъамедов Гъ...".

1945-йисан 6-майди Берлинда немсерин гарнизонди рей гана, лезгидин ротади, 2-гвардейский танковый армиядин жергейра аваз, Прага шегъер немсерин фашистрикай азад авуна. Гъа иналди ада вичин яргалди тир женгинин рехъ акъалтарна.

1945-йисан июлдиз Гъ. Къазимегъамедов клелун давамарун патал Тамбовдин высший офицерский школадиз реке туна. Гъугъунлай дядевдин ветеранди хайи хуьруьн къван школада саки 40 йисуз муаллим-военрук яз къвалахна, акъалтзавай несилдиз аскервилинни ватанпересвиллин тербия гуниж гьетдай хуьре, районда ва адалайни къеце еке къвалах тухвана ва гилани тухузва. Ада 1956-йисуз Стлал Сулейманан тварунихъ галай Дагъединститутни акъалтарна.

Вичин уьмуьрдин юлдаш рагметлу Ханумахъ галаз ада 8 аял уьмуьрдин шегъредал акъудна. Абурни чпин бубадин ад мадни виниз хкажун патал алахъзава. Ик, абурин члехи хва Рамазана, бубади хъиз, саки 40 йисуз хайи хуьруьн школада члаланни литературадин муаллим яз къвалахна. Ам РД-дин лайихлу муаллим, РФ-дин просвещенидин отличник, муаллим-методист, РФ-дин Президентдин Грантдин сагъиб я. Ветерандин члехи пай хтулри ва птулрини муаллимвилин пеше хкъана. Ветерандихъ 26 хтул, 47 птул ва са шул ава.

Азабрис таб гайдиди

Замир МЕГЪАМЕДОВ

Сулейман-Стальский райондин Вили Стлалрин хуьре яшамыш жезвай **Жанна Александровна** Ватандин Чехи дядевдин кызгын вакъиаирин шагидрикай сад я.

Ленинградда лежбердин хизанда дидедиз хъайи ам гъвечлизамаз диде-бубадикай магърум хъана. 1941-йисуз Гитлеран фашистри Ленинград шегъер гъалкъада тур вахтунда Жанна хейлин аялрихъ галаз Ярославдин областда авай са детдомдиз акъуднай. Школада чирвилер къачурдалай гъугъуниз ам, токарар гъазурда вой училище акъалтарна, заводда къвалахал акъвазна.

А йисара и карханада виностлалви **Булямед МЕГЪАМЕДОВАН** къвалахзавай. Гурчег акурар алай Жанна адан риклиз хуш хъана. Нетижда лезги хцини урус руша къисметар садна. Са къадар вахт алатайла абур Дагъустандиз - Вили Стлалдал хтана. Хуьруьн майишатдин хиле жуьреба-жуьре къвалахар тамамариз, Мегъамедоври туьквей, къени хизанни арадал гъана. Жанна Александровна дагъвийрин адетривни вердиш хъана, ада чкадин агъалирин патай вичиз члехи гъурмет къазанмишна.

Ирс давамарзавайди

Райсудин НАБИЕВ

Курхуьрелай тир Идрисанни Къизан хизанда къуд рушни кье хва - **Адиширинни Мингъажудин (шикилда)** - члехи хъанай.

Пехъи душманди чи ислегъ Ватандал бейхабардиз вегъей члавуз Курхуьрелайни фронтдиз 200-дав агакна итимар фенай. Абурун арада стхяар Адиширин ва Мингъажудинни авай. Жергедин аскер Адиширин 1943-йисан февралдиз женгерин квати вахтунда гел галачиз квахъна. Мингъажудина Житомир шегъердин патарив кыле феи ягъунра къегъалвилер къалурнай. Са женгина ам телеф хъана. Адан къамат риклиз хуьнни лишан яз Адиширинан гада рагметлу Зелелега ва адан юлдаш Имнатга чпин гадайрикай сада Мингъажудина твар эцигна. Вичин вахтунда Зелелегани Бакуда яргъал йисара армияда къуллугънай. Гила Мингъажудин члехи хъайила, амни армиядиз фена. Вичин бубайрилай, члехи амледилай чешне къачуналди, адани армияда гъакъисагъвилелди къуллугъзава, ам Россиядин армиядин офицер я.

Хуьре юкъван мектеб кутьягъай Мингъажудин Киевдин высший общевоисковой командный училищедиз гъахъна. Училище агалкъунралди кутьягъай жегъил офицер М.Адиширинов Одессадин военный округдиз реке туна. Инай ам Афганистандизни фена. Адакай ротадин командир хъана. Икъван чла-

валди ада Бакуда, Ереванда къуллугънавай, вичин алакълунрикай адаз хабар тир. Адаз четин шартларай къил акъудиз, политикадин, женгерин рекегейри, личный состав хуьнни хъсан къайдаяр дериндай чизвай. Гъа ик, Афганистандин чилелни ада вичин алакълунар къалурна. И вахтунда ам капитандин чинда авай. Ада вичин ротани галаз моджакедрикай Пандшер ва Хост вилаятар, са шумуд хуьр азад авунин женгера иштиракна ва виклегъилер къалурна, ротадиз гъавурда аваз команда гана. Йисаралди душманрин гиле аваз, саклани вахчуз тежезвай чкаяр азадна, анриз физ-хкъезвай рекеер хвена. Командованиди М.Адиширинов аз Яру Гъед орден гана.

Эхиримжи са шумуд йисуз Мингъажудин Каспийскада ава. Ина ада частунин штабдин начальникдин заместителвиле къуллугъзава. Вичин везифайрив подполковник М.Адиширинов намуслувилелди згечилзава.

Дагъустанвияр гъар сана Чехи дидедин алхиш галукъай бала

Шагъабудин ШАБАТОВ

- Зи руш Светлана 1975-йисан 9-майди дидеиз хъана, - риклел хкизва Цийи Макъарал яшамш жезвай отставкада авай полковник агъа-макъави Мавлудан хва Масуба. - Зи диде Мислимата духтурханадай аял гваз хтай зи уьмуьрдин юлдаш Гуьлагъадиз лагъанай: "Чан бала, руш, гада авайди туш, жуван

килиз агакъна. Адан зегъметдал рикл хъуни, кагъул тахъуни ам чидай гъар са касдик руьгь кутазва, ададай чешне къачузва.

- Сифте нубатда инсанди жув, ахпа къвал, куьче темягъ фидайвал туйкълурна къанда, - лугъузва полковникди. Гъакъ язни я. Уьмуьрда вич гъа икъл кьиле тухузвай адан алакълунрал, яшайишдив эгечъзавай тегъердал дамах тавуна бажагъат акъвазиз жеда. Ада вич хуьруьз

натлани, ам фенач, производствода къвалах авун хъсан яз акуна.

Адаз вич практикада хъайи "Перммолоко" комбинатдиз теклифна ва ам комбинатдин экономиствилин къуллугъдал тайинарна. Са йисуз къвалахайдалай къуллукъ ам машина акъуддай заводдин къилин экономиствилин къуллугъдал хутахна. Гъа са вахтунда ада РФ-дин Президентдин патав гъай экономикадин 2 йисан курсарни акълтларна, къве йисуз ада Италияда вичин чирвилер хкаж хъуьна.

Идахъ галаз сад хъиз, ада вичиз итальян, англис члаларни урус члалахъ галаз барабардиз чирна. Са кар къейд хъийин, ам хизанда, са гафни патан члаларинбур ишлемеш тийиз, михьи лезги члалалди рахада.

Италиядай хтайла, вичин пешедин рекъай устад хъанвай руша Пермь шегъерда Россиядинни Италиядин саналди тир "Италлогистика" ООО ачухна. Адан фирмади вири Россиядин региона, гъакъни Социда спортдин объекттар таракламышунин кардани иштиракна. 2013-йисан нетижайрай международный рейтингвий Союзди адан фирмадиз "Россиядин лидер - 2013" лагъай федеральный сертификат ва вичини "Баркаллу Гъед. Россиядин экономика" орден гана. 2014-йисан 23 декабрдиз адаз ФСРП-дин (карчи вал вилик тухуз куьмек гудай фонд) президентдин къарардалди "Карчи вал вилик тухунай" медаль гана. 2015-йисан 5-мартдиз ФСРП-ди "Еридин милли знак" медаль гана.

Светлана Игорь Кирилловахъ галаз

балаяр я, сагъдиз хун - им бахт я, бахтар галай бала хъурай, вичихъ гъалибвилер калтуддай руш хъурай. Ам чаз Аллагъди ганвай Чехи Гъалибвилин пишкеш я". За адан гафар риклел хкизва ва алапатни жезва, дугъриданни - дидедин алхиш адахъ галукъна, ам гъина хъайитлани зегъметда гъалиб жезва, и карди адак я наз, я дамахни кутазвач, вичин къвалах намуслувилелди, кардин гъавурда аваз бажармишзава. Ада чак, диде-бубадик, хизандик, хуьруьнбур руьгь кутазва, чнани адал дамахзава!

2013-йисуз яргъал тир Пермь шегъердай Цийи Макъарал МАГЪМУДОВ Масубан хизандиз руш Светланади "Баркалладин Гъед. Россиядин экономика" орден ганвайдан гъакъиндай шад хабар агакънай. И хабарди вири мукъвакъилияр, хуьруьнбур къадарсуз шадарна.

Адакай амай лезги халкъдизни хабар гун патал газетдиз макъала хъинин мурад аваз зунни абуруз мугъман хъана. Масуб зи хуьруьнви я. Ам Абдулбари Магъмудован стхадин хва, Агъмед бубадин сихилдай я. Чна Рухунрин хуьре школа - интернатдани пуд йисуз санал къелнай. Ада 1968-йисуз Цийи Макъарин юкъван школа куьтягъна, гуьгъуьнлай ДГУ-дин физикадин факультет акълтларна. Хив райондин Архитрин, Цийи Фригърин юкъван школайра са шумуд йисуз муаллимвиле зегъмет члугуна. Ахпа ада куьнерал погонар эцигна, Ватандиз лайихлувилелди къуллугъни авуна. Советрин Союздин, ахпа Россиядин Федерациядин къенепатан крарин органра къуллугъ авур полковник Масуб, гъина къуллугънатлани, гъуьрметдиз лайихлу хъана. Пенсиядиз экъечлайла ам хайи хуьруьз хтана. Са акъван вахт хъаначлани, хизандиз къулай шартларни теш-

хтанмазни арендадиз къачунвай чилел гуьзел багъ кутуна, арадиз гъана. Анал ял ядай, яр-дуст патални гуьрчег, вири къулайвилер авай гъевечи къвални эцигнава. Уьмуьрдин юлдаш Гуьлагъадихъ галаз санал яр-емишдин, гъам салан

Госдумадин депутат Нина Останинади лезги рушав къиметлу пишкешар вахъузва

майванрин къакъан бегъерарни битмишарзава. Масуба пуд велед члехи авуна, виридаз къилин чирвилер къачудай мумкинвал гана. Абуру чпин чкайрал намуслувилелди зегъмет члугъузва.

Заз инал адан руш Светланади акъай лугъуз къанзава. Ада сифтедай Цийи Макъарин юкъван школада къелиз башламишна, ахпа Пермский крайдин Русиново хуьре школа гимидин медаль къачуналди куьтягъна. Гъа и йисуз Пермский госуниверситетдин экономикадин факультетдин "Экономический кибернетика" отделенидик экечна. Вири "вадар" аваз къелзавай руш 5-курсунна авайла "Перммолоко" комбинатдиз тежриба къачуз ракъурна. Университет куьтягъайла адаз аспирантурадиз направление га-

2015-йисан апрелдиз ам "Идара авунин милли резерв - 2015" Вирироссиядин рейтингдик кутуна ва "Гъуьрметлу руководитель" лагъай твар гана. Алай йисан 25-апрелдиз Светлана Таибовадиз "Россиядин гъуьрметлу гражданин" орден гана. 11-майдиз Москвада Госдумадин депутатрин, регионрин руководителрин иштираквал аваз "Президентотель" мугъманханада кьиле фейишад мярекатдал Светлана Масубовнади къиметлу пишкешар, медалар, орден вахкана. И члехи мярекат машгъур телеведущий Игорь Кириллова кьиле тухвана ва ада лезги рушан тварунихъ гзаф хъсан ва гъахълу гафар лагъана.

Чаз чи ватангълидихъ гележегдани еке агалкъунар хъана къанзава.

Хуьрерин жегъилрин форум

ЧИ КОРР.

Алай йисан 29-31-майди Дагъустандин госуарстводин аграрный университетдин бинедаллаз Кеферпатан Кавказдин федеральный округдин хуьрерин жегъилрин форум кьиле фида.

Форум Вирироссиядин жегъилрин общественный "Россиядин хуьрерин жегъилрин союз" тешкилатдин Дагъустандин региондин отделениди гъазурнава, хабар гузва РД-дин хуьруьн майишатдин ва недай суьрсетдин министерстводи.

Форумдин макъсад Кеферпатан Кавказдин федеральный округдин (СКФО) хуьрерин жегъилриз агропромышленный комплекс вилик тухунай, хуьрерин жегъилри пеше хкъагъунихъ галаз алакълу месэлайрай, чилихъ галаз алакълу пешейриз гузвай фикир артухарунай ва хуьрерин чкаяр вилик тухунай теклифар гъазурдай ва сада масадан тежрибадикай менфят къачуз жедай майдан тешкилун я.

Форумда 200 касди - СКФО-дин аграрный вузрин студентри ва аспирантри, АПК-дин карханайрин пешекарри, жегъил фермерри, госуарстводин властдин органри, общественный тешкилатри, Россиядин хуьрерин жегъилрин союздин активистри иштиракда.

Форумдин сергъятра аваз "элкъвей столар", пленарный заседанияр, семинарар, чилихъ галаз алакълу пешейрин ярмаркаяр, гъакъни "Агрокласс" проектдихъ галаз танишардай мярекат кьиле тухуда.

Форумдин къвалах 29-майдин пакаман сятдин 9-даз башламишда, сятдин 11-даз шад мярекат кьиле фида. Форумда иштиракиз къанзавайбурувай агъадихъ галай адресдиз атайтла жеда: Махачкъала шегъер, М.Гъажиеван тварунихъ галай куьче, 180-къвал (ДагАУ-дин зал).

Виниз тир къимет гана

И йикъара Калмыкия Республикадин Элиста шегъерда Вирироссиядин жинсинин лапагрин XVII выставка кьиле фена. Уьлкведин 15 региондай тир 80 иштиракчиди ина хипехъанвилин хиле чпихъ хъанвай агалкъунар къалурна.

Дагъустан Республикадин патай выставкада жинсинин лапагрин 13 майишатди иштиракна. Кьиблепатан Дагъустандай иниз Рутул райондай тир "Восток-2" СПК фенвай.

Россиядин хуьруьн майишатдин Департаментдин директордин заместитель Харон Амирханова къейд авурвал, Дагъустандин хипехъанри гъанвай лапагар и йисуз, алатай йисарив гекъигайла, са къадардин хъсан гълда авай. Виниз тир къимет республикадин хипехъанриз Россиядин хипехъанрин милли союздин руководстводини гана.

Дагъустандин делегацияди выставкадай ватандиз гъар жуьредин 20 медаль хканва, гъа жергедай яз къизилдин 6 ва гимидин 4 медаль.

Технопарк туйкълурда

Алатай жуьмя юкъуз РД-дин промышленностдин, алишверидин ва инвестициярин министерствода Дагъустан Республикада технопарк, промышленный (индустриальный) парк тешкилунин ва вилик тухунин месэладиз талукъ совещание кьиле фена, хабар гузва идарадин пресс-къуллугъди.

Мярекатда Москвадай тир мугъманри, кьилди къачуртла, инвестициярин проектрин Департаментдин руководитель Игорь Чувардинскийди, "Агиплан" ООО-дин директор Михаил Чуркина, алишверидин "КРІ" департаментдин руководителдин заместитель Роман Строганова иштиракна.

Гуьруьшдин сифте кьилляй РД-дин Минторгинвестдин министр Юсуп Умавова мярекатда виридалайни активлу карчийри иштиракзавайдакай малумарна.

Ю.Умавова лагъайвал, республикада технопарк, промышленный (индустриальный) парк тешкилунин гъевечи карчивилин карханаяр са майдандаллаз вилик тухудай мумкинвал гуда. Ихътир паркар арадал гъуни 2-2,5 агъзурдив агакъна къвалахдин чкаярни тешкилдай мумкинвал гуда.

Индустриальный паркун гъакъни карханайри инженерный коммуникацияр туйкълуруниз ийизвай харжияр тимиладардай мумкинвал гуда.

Дербентдин 2000 йис

Алакъяар

МЯГЪКЕМ ЖЕЗВА

(Д. Трунован "Экуьнихъди рехъ" ктабдай.
ДКИ. 1962-йис)

Афанасий Никитиналай гуьгъуьниз Дагъустандиз атай вири-далайни итижлу инсан (XVII асир) савдагар ва сиягъатчи Федот Котов хъана.

ИкI, Москвадин пачагъдин тапшуругъдалди Котов яргъал сиягъатдиз экъечIна, ада Туьркиядихъ ва Персиядихъ галаз алишверидин алакъяар тайнарун лазим тир. Амма рехъ анриз Каспий гуьлелай, Дагъустандин чилелай фенвай.

Вич гына хъанатIани, Котова акур шегъерикай, вилятрикай, инсанрикай вичин дафтарра марагълу хъинарни ийизвай. Авторди къетIен дикъет чкадин агъалийрин яшайишдиз, алишверидин рекъяй мумкинвилериз, базаррин шартIариз, инсанрин къилихриз гузвай. Са къадар вахтар алатайла Котован хъинарни, Никитинан "Пуд гуьлелай сиягъат" ктаб хъиз, чагдай акъатна, илимдал машгълбурув агакъна. Ктабдиз "Персиядин пачагълугъдиз, анай туьркверин чилел, Индиядиз ва гимияр акъвазарзавай Урмуздиз сиягъат" къил ганвай.

Котован сиягъат Никитинан сиягъатдила 150 йисан гуьгъуьниз къиле фена. Адаз акур ва вичин гелер тур шегъерарни вилятар хейлин гзаф хъана.

Дагъустандикай ада вуч кхъена? Сифте ам Терский шегъерда (гилан Къизляр) хъана. Сиягъатчиди кхъенвайвал, а чIавуз (1623-йис) Терск Чехи шегъер тир, ана урусар ва чкадин халкъар санал яшамаш жезвай. Шегъердин патарив гвай мулкарал багълар, уьзюмлухар кутунвай, магъсулар битмишарзавай. Агъалийрин яшайиш варлу тир.

Дагъустанда Таркида, Къайтагъда, ахпа, Дербентда хъана. Къадим чкади ам тежедай къван гъейранарна. Иллаки шегъердин зурба къеледи, гъакъван къакъан ва мягъкем цлари фикир желбна. Сиягъатчиди къейднавайвал, "Нарын-къеледин цлар Жалгъан дагъдин къванцин кичегъда акланва. И цлари Азиядай Европадиз рехъ анай ерли физ тежедайвал агалнава".

И цларикай тарихда гзаф кхъенва. Шегъердиз таганвай жуьредин тIварарни авач. Бязи тIварар ва къейдер махариз хасбур я. Урус савдагардини и цларикай кхъенва. Анжах ам гъакъкъатдивай са акъван яргъаз къекъечIнавач. Амма са кар Котовани тежедай тегъерда Чехиз къалурнава, гуя и цлар туьркверин чилерал къван чIугунва. Ихътин риваятар авачизни туш.

Котова Дербентдикай кхъенва: "Дербень лацу къванцикай эцигнава, гъакъван мягъкемни я. Инсанар са артух авач. Анин са къил дагъда, муькуь къилни гуьле ава. Яргъивал 3 версинилай гзаф жеда.

Шегъер кве цла, чулары хъиз, юкъва тунва. Санлай ам пуд патал пайнава. Мадни лугъуза хъи, адан саки 30 минара гуьлуь батмишна, гилан минараяр мягъкембур я. Инай къванцин цлар, дагъларай, Чулава гуьлелай яна, Туьркиядин чилерал къван тухванва... Шегъердин патаривни ам хуьзвай минараяр гва".

Котован кхъинара Дербентдин патав гвай са хуьруьн акунризни дикъет ганва: "...Ина кIвалер чепедикай эцигнава. Багъларани, хуьрени къаналрай авахъиз, яд ава, вични иниз дагъларай гъанва".

Федор Котован дафтар, XVII асирда Дагъустандикай кхъена, чав агакънавай литературадин нубатдин важиблу документ я.

(Ктабдин 38-41-чинар).

Фил гваз Дагъустандин чилелай

1718-йисан 20-мартдиз дербентвийриз садрани такур алапат акуна. Къеледин къиблепатан цлан варарай михьи кIарабдин еке кIирер вилик экъиснавай зурба фил гъахъна. Адан гуьгъуьна араб жинсинин гуьрчег шиверин десте авай. Абур и патара тежедай хътин къешенг парталар алукинавай инсанри гъалзавай, чебни дербентвийр гъавурда акъан тийидай са гъихътин ятIа чIалал рахазвай.

Карвандиз килигиз агъзурралди инсанри гъерекатзавай. Дербентдин хандин мердердивай абуруз чир хъана хъи, филни балкIанар (шивер) Ирандин шагъди Урусатдин пачагъ I Петрдиз рекъе тунвай савкъатар я.

Рекъин мугъманар галат хъанвай. Гъавилий мердерди абур ял ягъиз карвансарадиз тухвана. Дербентвийр, и алапатдиз килигиз, карвансарадин къаварал, цларал акъахъна. Чпин нубатда, атанвай мугъманарни и инсанриз, михьи къванцикай эцигнавай къеледин цлариз, хандин тавханадиз (ам Нарын-къеледин къилелай хъис хъанвай къванцин кIирерин арадай хкатна акъазвай) тажубвилелди килигизвай.

Югъ нянихъ элкъевейла, саки вири секин хъайила, карвандин чехиди, вичин журналда нубатдин хъинар ийиз, къилди кIвализ чара хъана.

Журнал ихътин гафарилай ачух жезвай: "Вичиз Чехи гуьрметдин къаматдин экъувал, Пачагъдин указдалди векилвиле тайинарнайва жумарт гъаким Артемий Петрович Волынскийди, 1718-йисуз Шемахадай фил ва са шумуд балкIан вугана, Шевкальский (Кавказдин) дагъларилай яна, къураматдин рекъе тунвай дворянин Андреян Лопухиназ тарпшуругъ (инструкция) гудайла лагъанвай: Низовой пристандилай (гуьлуьн портунилай) гатунна, Урусатдин сергъятдив агакъдалди хъинрин журнал къан".

Андреян Лопухинани гъар юкъуз и журналда вичиз акур-такурдакай кхъинар ийизвай.

(КъатIама)

"Жанлу симер"

Дашдемир ШЕРИФАЛИЕВ

Литературадин йисан, Чехи Гъалибвиллин 70 йисан ва Дербент шегъердин 2000 йисан юбилейрин мярекатрин сергъятра аваз 22-май-диз Докъузпара райондин Усугъчай хуьре Гъалибвиллин майдандал "Жанлу симер" тIвар алаз вокалдин алатрин ансамблрин Респуб-

рин дуствилин, шадвиллин, бубайрин хъсан адетар хуьнин ярж яз, музыкадин ван ала, - кIватI хъанвайбуруз Чехи Гъалибвиллин 70 йисан юбилей, Литературадин йис ва Дербент шегъердин 2000 йисан юбилейдин суварар мубаракуналди лугъуза ада. - Лезги халкъдин манийринни макъамрин авазрин "Мани лагъ, ашукъ!", "Жанлу симер" фестивалар къиле тухун чи район-

зыка - им гъар са халкъдин музыкадин культурадин бине тирвилей ам хуьн, виликди тухун чи буржи я...

Тебрикрин ва милли музыкадин къуват ачухарзавай рахунрилай къулухъ тамадади сегъне музыкадин устадрин ихтиярда туна. Тамашачийриз иллаки манидарар тир Абдулмин Гъашумован "Халкъдин манияр" (Ахцегъ), Билал Эскендерован "Чубарук" (Мегъарамдхуьр), Телли Къарибовадин "Зи азизди" (Рутул), Сиражутдин Абдуллаеван "Жегъилвал" (Дахадаев район), Индира Абдуллаевадин "Вун сад я" (Табасаран), Заира Чигниевадин "Ашкъидин хатурдай" манияр ва кларнетдал Ханбуба Элитмазован соло (Докъузпара) ва маса нумрар бегенмиш хъана. Фестивалдин вири иштиракчийриз Докъузпара райондин муниципалитетдин патай къиметлу пишкешар ва РД-дин яратмишунин кIвалин дипломар гана.

Музыкадин фестивалдихъ галаз санал и юкъуз Гъалибвиллин 70 йисан ва Дербентдин 2000 йисан юбилейринни Литературадин йисан

ликадин VI фестиваль къурмишна. РД-дин культурадин министерстводин, Республикадин халкъдин яратмишунин кIвалин ва "Докъузпара район" муниципалитетдин къуватралди тешилай мярекатдин мурад-метлеб милли музыкадин культура хуьн, виликди тухун, Къиблепатан Дагъустандин халкъарин дуствилин алакъяар мягъкемарун тир.

Музыкадин жанлу суварик Ахцегъ, Докъузпара, Дахадаев, Дербент, Къайтагъ, Къурагъ, Мегъарамхуьруьн, Рутул, Табасаран районрин коллективри ва къилди манидаррини чпин устадал къалурна.

Мярекатда гъакI винидихъ тIварар къур районрин администрацийрин векилрилай алава, лезгийрин тIвар-ван авай шайр, РФ-дин писателрин Союздин член, литературадин "Самур" журналдин редактор Зульфихъар Къафланова, Республикадин культурадин министерстводин халкъдин яратмишунин кIвалин Чехи къуллугъчи Гуьльнара Муршиевади, Дагъустандин тарихдинни край чирдай къилин музейдин гендиректордин заместитель Жамилла Дагировади ва масабур иштиракна.

Докъузпаравияр ва мугъманар тебрикунин куьруь гаф рахуналди, фестиваль Мискискарин хуьруьн Культурадин кIвалин директор, РД-дин культурадин лайихлу работник Брембег Абдуллаева ачухна ва къиле тухвана.

- Гуьрметлу дустар, мугъманар! Пак Шалбуз дагъдин ценерив гвай Докъузпарадал къе, чи халкъа-

да хъсан адет хъанва. Ихътин мярекатра Къиблепатан Дагъустандин районрин лап хъсан къавалар, манидарар, ашукъар ва гъакI абурулай чешне къачузвай гъевескар жегъил къуватар кIватI ва абурун бажарагъ райж жезва. Районда музыкадин культура вилик тухуниз къетIен дикъет гузвайдан гъакъндай чи РДК-дин "Шалбуздагъ", Миграгъ-Къазмайрин хуьруьн Культурадин кIвалин "Мираж", Къалажухрин хуьруьн Культурадин кIвалин "Садвал" вокал алатрин ансамблри шагъидвалзава. Халкъдин милли манияр тамамарзавай Эльза Мегъамедова, вахар тир Роза ва Заира Чигниеваяр, Гъемзебег Касимов, Мегъамедрагъимоврин хизандин ашукърин ансамбль, Элитмазоврин хизандин ансамбль Дагъустанда машгълур я. Милли му-

шадлухдай РД-дин культурадин министерстводин "яратмишунрин десант" проектни кардик кутунвай. Дагъустандин тарихдинни архитектурадин музейдин фондарай иниз Сулейман-Стальский райондин музейдай халкъдин шайр Сулейманнани адан хва Мусаибан уьмуьрдинни яратмишунрин рекъериз бахшнавай "Бубани хва. Литература ва дяве" циклдин шикилрин ва ктабрин выставкаяр, Ахцегърин музейдай капIдай гъевечIи халичайрин "намазлык" коллекция ва Махачкъаладин къилин музейдай "Къадим Дербент" - шикилрин выставка гъанвай.

Ихътин мярекатри, шаксуз, медениятдин гужлу такъатрин куьмекдалди жегъилар ватанпересвиллин руьгъдаллаз тербияламишунин важиблу мураддиз къуллугъзава.

Эхиримжи зенг

Мердали ЖАЛИЛОВ

Чи миллионралди аялрин кысметда и юг кьетлен сувар яз гьатнава. Мектебра эхиримжи зенг язава.

Зенгини инсандин умуьрдин лап кьетлен вакъиайрикай хабар гузва: са патахъай, мектебра тарсар гун кутьягъ хьанва, гатун ял ядай девирдив эгечнава. Муькуь патахъай, мектебар акьалтларзавай аялрин вилик муракаб, жавабдар везифа - имтигъанар вахкун акъвазнава...

Гъавилай и зенгиник гьам шадвилдин, гьамни, мектеб акьалтларна, играми муаллимривай чара жезва лагъана, тими пашманвилдин гьиссерни ква.

Вишералди аялри лагеррани станцийра, бригадирани звенойра, махсус маса коллективра ял яда, зегьмет члугвада.

Гзаф лагерар гъа клелзавай мектебра кардик кутазава. Анра ял ягуьнин "тарсариз" артух фикир гуда.

Яргьал сиягъатриз, мугьманвилериз фидайбурни гзаф жеда. Абуруз цийи-цийи рекьер, сирер чир хъунихъ галаз сад хъиз, лап гзаф дустарни жагъида. Садбур - тамариз, гъуьлерал, садбур дагълариз акъатда. Низ гъинаг хуш ятла...

Гатун ракинни михьи гьавади, сиягъатра кьекъуьнни спортдин кьугъунри, гъуьлерал, вацлара къайи ятарик чуй-хуйри, саларани багълара, никлерани веьера кваллахуни аялар сагъламарда, руьгъдин кьуватар артухарда! Цийи маниярни, кьуьлерни, махарни, мисклаларни чир жеда. Им чи аялрин гатун умуьр я.

Мектебар ремонт ийиз, цийи классар акал хъийиз, абур тадаракламишиз гьикъван ксари чеб кьалурда!..

Школаяр акьалтларзавайбуру чпин кьуватар, вузрикни колледжрик экечлиз, ахтармишда. Гзафбуру чпин бубайрихъни дидейрихъ, чехи вахарихъни стхайрихъ галаз санал зегьмет члугвада. Дагъдани аранда, шегьердани хуьре. Гъар гьикъ хъайитлани, вахт бада фидач. Ингъе "эхиримжи" лугъузвай зенгинин асул гъайбатар ва кьуватар...

Югъур хуьрай квез, азизбур!

Риклелай алудмир!

Дашдемир ШЕРИФАЛИЕВ

23-майдин Ахцегъ райондин умуми чирвилерин мектебрани эхиримжи зенгинин сувариз талукъ шадвилер кьиле фена. Райондин 300-далай артух жегъилри цийи мектеб акьалтларна. Абурун умуьрда лишанлу и вакъиа хуш тебрикарди кьейд авунин мураддалди райондин руководстводин, образованидин управлендин ва общественный тешкилатрин векилри чкайрал и зенгинин мярекатра иштиракна. Ахцегърин 1-нумрадин мектебда

суварин йикъан программа 9-класс акьалтларзавай АГЪМЕДОВА Дилберани МУСАЕВА Мадинади кьиле тухвана. Уьлкведин Гимн ягуьнулай ва мектебдин умуьрдай сегъне кьалуринулай башламишай мярекат, тебрикдин гаф рахуналди, райадминистрациядин кьил Мегъамед-Рауф ГЪАНИЕВА давамарна:

- Гъурметлу жегъилар, кье квез къайгъусуз аялвилдин вахт акъалтла, жавабдар умуьрди гъахъзавайдакай, мектебдин йисар амачирдакай хабардарзавай зенг язава. Вилик ЕГЭ-яр вахкун, акъулбалугъвилдин аттестатар

вахчун, вузра клелун давамарун, производовик экечлун, маса крар ква. Хизан кутун хътин четин ва жавабдар имтигъанар акъвазнава. Квелаи вири и крар лайхлудаказ кьилиз акъудиз алакьдайдахъ чун инанмиш я. Гележегда гъина аваз хъайитлани, зурба тарих ва хъсан адетар авай куь мектеб, кун квачел акъалдарай диде-буба, тарс-тербия гайи муаллимар риклелай алудмир, мектебдин дустар квадарми! Жуван хайи халкъдин ва уьлкведин ватанпересар хуьх!

11-классдин жегъилриз эхиримжи зенгинин сувар мубаракунин, абур чехи умуьрдиз рекье тунин хуш келимаяр гъакъ 1-АСОШ-дин директор Сафинат МАМАЕВАДИ, завучар тир Шараф МУСПАГЪОВАНИ Абдулвагъаб САИДОВА, мектеб кутьягъзавай жегъилрин сифте муаллимар хъайи Таматат МИСИЕВАДИ, Бесханум ГЪАМЗАТОВАДИ, Валида АСАЕВАДИ, Мария АГЪМЕДОВАДИ, 11-классрин руководителри - Мильенат СУЛЕЙМАНОВАДИ, Инжихан ЖАЛИЛОВАДИ, Умар АБАСОВА, Нажабат ПУЛАТОВАДИ ва масабур лагъана.

Эхиримжи зенг ягъун 1-классда клелзавай аялар тир Саид Мурсаловали Хаджи Гъажиевадал ихтибарна. Суварин шадвилер, адет тирвал, цавуз "мураднин шарар", ислягъвилдин лацу лифер ачуьналди, мектебдин гьевескар гъевечли артистрин концертдалди ва ял ягуьнин серенжемралди дамам хъана.

Бахтлу хуьрай!

Н.Ш.Абдулмуталибова тебрикдин гафар лугъуза

ЖИМУРАДОВАДИВ ва масабур райондин кьил Нариман Шамсудинович АБДУЛМУТАЛИБОВАН кьул алай гъурметдин грамотаяр вахкана. Школада хъсан кьиметар аваз клелай, общественный умуьрда активилелди иштираккай, райондин ва республикадин олимпиадайра, спортдин акъажунра тафаватлу хъайи аялрив гъурметдин грамотаяр школадин директор Бег ЯГЪИБЕГОВАВ, муаллимар тир Мадина АСАЛИЕВАДИВ, Роза ИСМАИЛОВАДИВ, 9-классдин ученица Наиля РИЗАЕВАДИВ, 11-классдин ученица Зубейда ГЪА-

дин, Яракьлу Къуватрин ва къайдаяр хуьдай органрин ветеранрин Советдин председатели Абдулаким ГЪАЖИМУРАДОВ, школадин директордин заместители Надир ЖЕНЕТХАНОВ, муаллимар тир Зарбаф РАГЪМАНОВА, Индира ШИДИЕВА ва маса юлдашар рахана.

Мярекатдал 11-классдин аялри муаллимриз чухсагъул лагъана, цавуз ислягъвилдин лижан тир лифер ахъайна.

Эхиримжи зенг 1-классдин ученик Ибрагъим АЙБАТОВА ва 11-классдин ученик Герман СЕЙДУЛАЕВА яна.

Эбеди яз риклелера

Мегъамед ИБРАГЪИМОВ

26-МАЙДИЗ Къурагъа Литературадин йисан сергъятра аваз РД-дин культурадин лайихлу работник, лезги писателрин Союздин член, "Къизилдин лекъ" премиядин лауреат, шаир ва мухбир рагъметлу Шамсудин ИСАЕВАН 80 йисан юбилейдиз талуькарнавай межлис кьиле фена.

Мярекатда райондин администрациядин векилри, управленийрин кьуллугъчийри, чкадин шаирри, муаллимри, школьникри, патарилай хтанвай мугъманри иштиракна.

Райондин кьилин библиотекадин заведующий Шафига ЭМИРБЕГОВАДИ вири мугъманар тебрик авуналди, межлис кьиле тухун патал гаф РД-дин лайихлу артист, райондин культурадин управленийдин начальнигдин заместитель, халкъдин театрдин режиссер-постановщик Шафудин САРУЕВАЗ ва Къурагърин 1-нумрадин юкъван школадин лезги члаланни литературадин муаллим Гъамият САМЕДОВАДИЗ гана.

Межлисдин президиум

Абуру чпин рахунра Шамсудин Исаеван умуьрдин ва яратмишунрин рекъикай куьрелди суьгьбетна ва майдандиз Къурагъ райондин администрациядин кьилин заместитель Махач ХАРИЕВАЗ теклифна:

- Гъурметлу районгъилияр, хтанвай мугъманар! Заз квез виридаз райондин администрациядин патай кьенин шад мярекат мубаракиз кланзава. Шамсудин Исаев Къурагъ дагъларин гужлу векилрикай сад хъана. Ада зегьметке халкъдикай, дагъвийрин яшайишдикай, Ватандин ислягъвиликай, абадвилекай, кланвилекайни гъурметдикай кхьенвай эсерри лезги литературада лайихлу чка кьунва. Ам районда гъар са мярекатдин активный иштиракчи тир. Ихътин ксар риклелай алудна виже кьведач, - кьейдна М.Хариева.

Шамсудин Исаевахъ галаз "Абукевсер" тешкилатда хейлин йисара бегъерлудаказ зегьмет члугур Ашарин хуьруьн юкъван школадин муаллим Гъуьсейн РАМАЗАНОВА ам литературадиз атай йисар, рагъметлу шаирдин умуьрдай хейлин лезгезар риклел хъана.

Гъуьуьнлай мярекат Къурагъ райондин общественный палатадин председатели Къаиб КЪАИБОВАН рахунри давамарна. Ада кьейд авурвал, Ш.Исаеван кьелемдикай хкатай "Къурагъ дагълар" мани кье вири районгъилияр садзавай гимндиз элкьвенва. Къурагъвийри кьурмишзавай гъар са мехъер-межлис и мандилай гатлунзава. Мухбир яз ада районда кьиле физвай гъар са вакъиадикай республикадин кьилин изданийриз макъалаяр гъазуриз хейлин йисар хъана. Гележегдин несилар патал жавагъирар хътин яратмишунар тунва.

Къурагъ райондин культурадин отделдин начальниг Айнудин ЭМИРБЕГОВА вичини Шамсудин Исаева санал кваллахай йисарикай, адан кьилихдин ерийрикай, яратмишунрин кьетленвилекай суьгьбетна.

Шадвилдин межлисал Шамсудин Исаеван умуьрдин ва яратмишунрин рекъикай чпин фикирар Къурагърин 1-нумрадин юкъван школадин физкультурадин муаллим Абдурашид АБДУРАГЪМАНОВА, шаирдин члалариз хейлин гъаваяр кхьенвай бажарагълу композитор Таиб МЕГЪАМЕДОВА, Къурагъ райондин Собранидин депутат Даир ЭМИРГЪАМЗАЕВА, "Дагъдин булач" газетдин кьилин редактор Алван РАМАЗАНОВАДИ, и газетдин кьуллугъчи Фахрудин МИРЗОЕВА, муаллимар-шаирар тир Камалдин КАМАЛДИНОВА, Сабир ЭФЕНДИЕВА, Къурагърин хуьруьн администрациядин кьил Сейфудин КЪУРБАНОВА, хуьруьн школадин муаллим, мухбир Абдул САМЕДОВА, "Лезги газетдин" литературадин отделдин мухбир Мегъамед ИБРАГЪИМОВА ва масабур лагъана.

Мярекат Къурагърин 2-нумрадин юкъван школада чирвилер кьачузвай аялри клелай ширри, райондин искусстводин школадин тербиячийри авур кьуьлуьни, культурадин кваллин гьевескарри тамамарай манийри мадни гурлу авуна.

Эхирдай Шамсудин Исаеван умуьрдин юлдаш Муслимата ва адан хва, МЧС-дин кьуллугъдин полковник Расим ИСАЕВА вири хизанрин тварцихъай мярекат тешкилайбуруз сагърай лагъана.

Унейзат Мейлановадин 90 йис

Бажарагълу алим ва тешкилатчи

Жамиля ГЪАСАНОВА

И йикъара Россиядин илимрин академиядин Дагъустандин илимрин центрадин члаланни, литературадинни искусствонин Институтда филологиядин илимрин доктор **Унейзат Азизовна МЕЙЛАНОВАДИН** 90 йисан юбилейдиз талукуярнавай илимдин сессия кыле фена.

Сессия ИЯЛИ-дин директор **М.И.МЕГЪАМЕДОВА** сифте гаф рахунилай ачулна:

- Унейзат Азизовна Мейланова члаларин илимда ва чи республикадин общественный умуьрдани зурба гел тунвай алимрикай сад я. Ам чи республикада илимрин докторвилдин тварциз лайихлу хъайи сад лагъай дишегъли я, - лагъана ада. - 1952-йисуз ада СССР-дин АН-дин члаларин Институтда "Лезги члалан падежрин морфологиядинни синтаксисдин характеристика" темадай кандидатвилдин ва 1965-йисуз Гуржистан ССР-дин члаларин Институтда лезги члалан диалектологиядай докторвилдин диссертацияр хвена.

1947-йисалай та вичин умуьрдин эхиримжи йисалди ада чи Институтда зегъмет члугуна. Алимринни диссертационный советдин член тир адан гъиликай гележегдин гзаф къадар алимарни хкатна.

Шкилар ягъайди - ГЪ. ИСАЕВА

миллетрин алимар члехи хъана, - кьейдна М.Мегъамедова.

Адалай кьулухъ "У.Мейлановадин умуьр ва яратмишунар" темадай доклад гваз Институтдин илимдин кылин кьуллугъчи, илимрин доктор **Ф.А.ГЪАНИЕВА** экъечина:

- Унейзат Азизовна Мейланова 1925-йисан 1-майдиз Къасумхуьруьн райондин (гилан Сулейман-Стальский район) Къасумхуьрел дидедиз хъана. Мейлановрин вад хъикай Унейзатан буба Абдулазиз виридалайни гъевчиди тир. Сифте Абдулазиза реальный училище акъалтарна, гуьгъуьнлай Ленинграддин финансрин кылин курсар кьутьягъна. Ада яргал йисара финансрин органра кьуллугъна. Унейзат Азизовнадин диде Сейранханум гзаф секин, кьени кылихрин, камаллу дишегъли тир. Адаз вичин хайиди тир лезги члал гзаф кландай ва са къадар мисалар, мисклар, махар, шиирар хуралай чидай. Гележегдин алим хъун кысметнавай Унейзатаз хайи члал диде Сейранханума кланарнай.

Унейзат Мейлановадиз лап хъсандиз хайи члал чир хъунилай гъейри, кьумукъ члални чидай. Абурун хизанда кьуд аял авай, кьве хвани кьве руш. Унейзат хизанда аялрикай члехиди тир. Лугъун лизим я, Мейлановрин тухум екеди я ва абурун арадай гзаф къадар машгъур ксар - алимар, духтурар, муаллимар, эцигунрин устларар - са къадар пешекарар акъатнава.

Махачкъаладиз Унейзат Азизовнадин хизан адан кьве йис тамам хъайила кьуч хъана. Махачкъаладин 1-нумрадин школа акъалтарайдалай кьулухъ ам Стал Сулейманан тварунихъ галай педагогилдин институтдин филологиядин факультетдик экъечина. Адан студентвилдин йисар Ватандин Члехи дяведин йисарал гьалтна ва Унейзат Азизовнади вичин курсуна клелзавай юлдашрихъ галаз санал а вахтара далу пата, зегъметдин фронтда иштиракна. Хирер хъанвай аскеррихъ госпитал-

У.Мейланова кьуд монографиядин ва кьве вишелей артух макъалайрин автор я. Адан регъбервилек кваз лезги члалан сад лагъай академический грамматика, орфографиядин ва урус члаланни лезги члалан словарар гъазурна. Ам 7-класс патал лезги члалан учебникдин соавтор я. Алимдин регъбервилек кваз гзаф къадар илимдинни ахтармишунрин экспедицияр тешкилна, адакай Вирисоюздин, Виридуьньядин, гъакл чкадин илимдин хейлин конференциярин активный иштиракчини хъана.

Илимдин кваллахдихъ галаз санал Унейзат Азизовнади республикадин общественный умуьрдани иштиракзавай. Ам советрин дишегълийрин Комитетдин, Африкадинни Азиядин улквейрин садвилдин Советрин Комитетдин, ислягъвал хъунин рекъай Дагъустандин комитетдин член хъана, КПСС-дин Дагъустандин обкомдин штатдик квачир лектор тир ва хейлин йисара республикадин "Дагъви дишегъли" твар алай телевиденидин журналдиз регъбервал гана.

Адан илимдин кваллахрал республикадин гзаф

ра гелкъевезвай, абуруз чпин иви гузвай, ракъун рекъерал кьаравулвалзавай, сенгерар эгъуьниз кьумек гузвай ва ик! мад. Клелзавай йисара ада курсуна сад лагъайди яз Сталинан стипендия кьачуна.

Ф.Гъаниевади Унейзат Мейлановади Институтда кваллахай йисарни риклел хкана. Адан зегъметдиз ва илимдин кваллахриз гьукуматди ганвай лайихлу кьиметдикай лагъана.

Кьилдин докладар гваз сессиядал РАН-дин ДНЦ-дин ИЯЛИ-дин профессорар - **М.Ш.ХАЛИЛОВ, И.Х.АБДУЛЛАЕВ**, Дагъустандин госуниверситетдин Дагъустандин члаларин кафедрадин заведующий, профессор, филологиядин илимдин доктор **С.М.МАГЪМУДОВА**, филологиядин илимрин докторар, профессорар тир **К.Р.КЕРИМОВ, И.И.ЭФЕНДИЕВ**, филологиядин илимрин кандидат, Тахо-Годидин тварунихъ галай педагогикадин институтдин хайи члаларин сектордин заведующий **Х.С.ВАКИЛОВ** рахана. Абуру вирида У.Мейлановади Дагъустандин члаларин илимда тур зурба гелер ва адан агалкуьнар кьейдна, ам хуш, чими келимайралди риклел хкана.

Дережа хкажун патал

Жамиля ГЪАСАНОВА

И йикъара Дагъустандин муаллимрин пешекарвал хкаждай институтда Кеферпатан Кавказдин са къадар республикайрай - Адыгея, Ингушетия, Кабардино-Балкария, Карачаево-Черкесия, Кеферпатан Осетия - Алания, Чечня - хайи члаларин муаллимрин арада "Чун жуьреба-жуьре я, амма садя" твар ганвай V региональный конкурс кыле фена. Ам гъар йисуз кыле тухун адетдиз элкъевенва. Алатай йисуз ам Налчик шегъерда кыле фенай ва ана хайи члаланни литературадин муаллимар тир С.Мухумаевади (Къизилиурт шегъердин 7-нумрадин юкван школа) ва А.Алибутаевади (Мегъарамдхуьруьн 1-нумрадин юкван школа) гъалибвал кьезанмишна.

Нубатдин конкурс Дагъустанда кыле тухун кьетлна. Адан тешкилатчиар РД-дин образованидинни илимдин министерство, Дагъустандин муаллимрин пешекарвал хкаждай институт, Тахо-Годидин тварунихъ галай педагогикадин илимдинни ахтармишунрин институт, Россиядин Федерациядин образованидин работникринни илимдин кьуллугъчийрин профсоюз тир.

Конкурсда чпихъ муаллимвилдин пуд йисалай артух стаж авай, хайи члалан тарсар гузвай пешекарри иштиракзавай. Кеферпатан Кавказдин республикайрай конкурсда иштиракзавай муаллимрихъ галаз санал и республикайрин образованидин министерствойрин ва са жерге институтрин кьуллугъчийрини атанвай.

И акъажунрин кылин макъсад Кеферпатан Кавказдин халкъарин члалар, адетар, культура хуьн ва гъаклни хайи члалан тарсар гузвай муаллимрин кесерлувал хкажун тир.

Мярекатдал Дагъустан Республикадин Халкъдин Собранидин депутат, образованидинни илимдин рекъай Комитетдин председател **Абдулхалим МАЧАЕВ** тебрикдин гаф рахана: - Милли члалара гьисабна кьутьягъиз тежедай кван девлетар чьунуьх хъанва. Хайи члалар гузвай муаллимри акъалтзавай несилдал виридалайни члехи девлет тир члал ва адахъ галаз милли адетар, кавказвийрин ацукъун-къарагъунин, къадим кьайдаяр агакъарзава.

Педагогикадин илимрин доктор, профессор, Россиядин образованидин академиядин член-корреспондент **Александр Кондакова** хайи члалари Россиядин гзаф миллетрикай ибарат государствода гьихътин роль кьугъвазватла ва абурун кьумекдалди халкъарин арада хуьзвай садвиликай, дуствиликай, культурайрин жуьреба-жуьрвилдин гуьзелвиликай суьгъбетна.

Дагъустан Республикадин об-

разованидинни илимдин министрдин заместитель **Назир МЕГЪАМЕДОВА** акъалтзавай несилдиз хайи члал чир хъунин важибуьвиликай лагъана, жегъил несил кавказвийрин виридалайни хъсан адетрал члехи авунин карда хайи члалар гузвай муаллимрин зегъмет екеди тирдини кьейдна.

Адалай кьулухъ Дагъустан Республикадин милли политикадин рекъай министрдин заместитель **Зикрулла ИЛЪЯСОВА** гаф кьачуна. Ада Дагъустан неинки са Кеферпатан Кавказда, гъаклни Россияда гзаф миллетрин, нугъатрин республика ва гъа им чи девлетлувилдин, садвилдин, дуствилин лишан тирдакай лагъана

Рахунрилай, тебрикрилай гуьгъуьниз Кеферпатан Кавказдин республикайрай чпин муаллимрихъ галаз атанвай жуьреба-жуьре мил-

летрин аялрин гъевескар коллективри концерт гана, кьуьлер авуна ва хайи члаларал шиирар клелна.

Конкурсдин истемешунрикай рахайтла, "Вири кланвилли вилик тухуда" твар ганвай паюна муаллимри чпин республикайрикай суьгъбет авун лизим тир. Кьвед лагъай паюна устадвилдин тарсар гана кланзавай ва адаз "Жуван пеше клан хъунилай эгечина адан устадвилдин агакъунин дережадалди" кылганвай.

Конкурсда Дагъустан Республикадай Сулейман-Стальский райондин Испикрин юкван школадин муаллим М.Ризаева ва Избербаш шегъердин 10-нумрадин юкван школадин муаллим М.Адаевадини иштиракна.

Вири номинацияйрай, юридин членрин гафралди, хайи члалан муаллимри хъсан гъазурлухвал къалурна. Нетижата акъажунра сад лагъай чка Кеферпатан Осетия-Аланиядин Владикавказдин 3-нумрадин юкван школадин муаллим **И.ВАЛИЕВАДИЗ**, кьвед лагъай чка кьве пай авуна хъиз, КБР-дин Баксанский райондин Куба-Таба хуьруьн юкван школадин кабардин члалан муаллим **З.ТАУНЕЖЕВАДИЗНИ** Адыгея Республикадин Джеракой шегъердин 3-нумрадин юкван школадин адыгей члалан муаллим **С.КАГАЗЕЖЕВАДИЗ** гана. Пуд лагъай чкани юридин членри кьве пай авуна ва Избербаш шегъердин 10-нумрадин юкван школадин дарги члалан муаллим **М.АДАЕВАДИЗНИ** Чечен Республикадин Урус-Мартан шегъердин 1-нумрадин юкван школадин чечен члалан муаллим **М.ВАШАЕВАДИЗ** гана.

Идалай гъейри, пешекарвал къалурунай кьилдин чка Черкесск шегъердин 18- нумрадин юкван школадин абазин члалан муаллим **Ф.КАЗАНКОВАДИЗ** ва гъаклни яратмишунрин рекъай хъсан чешне кьалурай Сулейман-Стальский райондин Испикрин юкван школадин муаллим **М.РИЗАЕВАЗ** гана.

ЧУБАРУКАР

Гьурметлу аялар, ингье куьне икьван гуьзлемииш хьайи гатун ял ядай ийкьарни алуькьзава. Гатун сифте югь тир 1-июнь - им неинки гатун пуд вацран каникулар башламишзавай, гьакI Виридуьньядин аялар хуьдай югь язни гьисабзава. Яни им куь сувар я. Аялар хуьдай югь тарихда виридалайни кьадим суварикай сад я. Им чIехибур куь гьакьиндай кьайгьударвал авун ва куь ихтиярар хуьн патал артух фикир жеслбзавай ийкьарикай сад я. И ийкьан тарихдиз вил вегьейтIа, ам Сан-Францискода яшамииш жезвай китавийрин етим аялри 1925-йисуз чпин сувар яз кьиле тухваналда. И юкьуз Женевадин конференция кьиле физвалдай ва анал 1-июнь неинки Китайдин аялрин югь, гьакI Виридуьньядин аялрин ихтиярар хуьдай югь яз тайинарунин гьакьиндай кьарар кьабулна. Ингье саки 90 йис хьанва и сувар гьар йисуз 1-июндиз вири дуьньяда кьиле тухуз.

И суварихь гьатта вичин шартIунин лишан тир пайдахни ава. Кьацу рангунин пайдахдин юкьни юкьвал чилин шардин шикил янава анал гьар жуьре рангарин аялрин суьретарни ала, абур чилин шар, дуствилелди гьилер кьуналди, гьалкьада тунва. Им жуьреба-жуьре миллетрин, халкьарин аялрин арада хьана клани сада-сад эхуниз, дуствал хуьниз талуькьарнавай лишанни я. Чи чилин тIебиат гуьрчегди хьиз, анал яшамииш жезвай халкьарни жуьреба-жуьре я, рахунин чIаларал, адетрал, ацукьун-кьарагьунал гьалтайлани.

“Лезги газетдин” редакциядини кьез и Югь мубаракзава. Кьуй кьехь, чи экуь гележгет тир балайрихь, чандин сагьвал, яргьвал уьмуьрар, Келдунра агалкьунар хьурай ва куь гатун ял ядай вахтни гьакI гьавайда ваь, кьез менфятIудаказ, хийир гудайди яз фирай.

Мугьман хьана

Аслан АЛИЕВ, 10-классдин ученик

20-апрель Хив райондин Фиргьрин юкьван школадин аялриз яргьалди рикел аламуькьдайди хьана. Школадиз чи рикI алай алим ва зари Кьурбан Халикович АКИМОВ мугьман хьанвай. Сифте ам мектебдин администрациядихь, дидед чIал авай гьал чирун патал муаллимрин тематический планрихь, журналрихь галаз ташиш хьана. Алим лезги чIалан муаллимар тир А.АШУРАГЬАЕВАН ва Ш.ГЬАЖИМЕГЬАМЕДОВАН тарсарани ацукьна. Тарсарилай гуьгьуьниз аялри алимдиз ва алимди аялриз гзаф суалар ва а суалриз жавабар гана. 7,10-11-классрин аялри шириар ва гьикаяяр келунин ва литературадай авай чирвилерин жигьетдай чпин алакьунар кьалурна. Идалайни гьейри, Кьурбан Халикович лезги чIаланни литературадин кабинетрихь галаз таниш хьана. Инал ада вичин фикирар лагьана, меслятар кьалурна.

Эхирдай аялри ва муаллимри алимдиз мугьман хьанай рикIин сидкьидай чухсагьул лагьана. Мектебдин коллектив алимдилай гзаф рази яз амуькьна: гуьруьш гзаф итижлуди хьанвай.

Оксана ГЬАЖИМЕГЬАМЕДОВА, муаллим

Акуна аз

Алим, зари ва муаллим
Заз сифте яз аквазвай.
Ам аялрив гьакьван кланиз,
Хьвер сивеллаз рахазвай.

Ада лагьай “ЧIал хуьх куьне!”
Зи бейниди чIугунва.
А гафари, булахди хьиз,
Гьиссера ван кьачунва:

Ярки патан КIарцIикIамар
Хуш я адаз кIвалахай,
Гьар са инсан, михьи ният,
Гьил ачух, рикI алахьай.

Акуна аз, чIехи гьевес
А ялавлу инсандин.
Алцумай за адан гьар сес,
Акьатзавай лейсан хьиз.

Селимат АШУРАГЬАЕВА, 6-классдин ученица
Эдуард АШУРАГЬАЕВ, муаллим

Ваз хвашкалди!

Ваш хвашкалди, сафагелди,
Мугьман хьайи мектебдиз.
Югьни тир ам лап гуьзелди
Дарман хьайи метлебдиз.

Кьурбан муаллим, алим, зари,
Вун сифте яз акуна.
На чак лезги чIал клан хьунин
Гьиссери, ругьни кутуна.

Марият АБДУЛЛАЕВА, Рамиль БАБАЕВ, Эмма ВЕРДИХАНОВА, София ТАГИДБЕГОВА.
“Сифте камар” кружокдин членар, 6 “а”-класс.

Пеш

(Max)

Гатфар алуькьна. Тама авай агьзурралди тарарикай са тарцин хилел тIур дакIуна, кье-пака хьиткьиниз гьазур хьана. Гьафте арадай фейила, хилел алай тIур хьиткьинна. Адай назик ва куьмесуз пеш дуьньядиз экьечна, яни, хьана кьван, хьанач кьван са пеш. Вичи куьд акьудай тIурунин кьабухар гадарай ам югь-кьандавай кьуватлу, гуьрчег ва чIехи жезвай.

Пешини уьмуьр вичиз кландайвал кечирмишзавай. Гила вичихь чIехи алем - там, диде-ватан - тар, хайи кьул - хел авайди адаз чизвай. Ам и кардал гьевеслуни тир. Гьавилай ада хуьтуьл гарал кьуьлердай, манияр ядай, гатун чими марфарик чуьхуьнагар ийидай. Адан кьилин кIвалах гьава михьи авун тир. Агьзурри хьиз, миллионри хьиз.

Зул алуькьна. Атана ам чуьллера, багьлара, тамара гьахьна. Кьуд пад хьипи хьана. Пешинин кьацу беденни хьипи жез башламишна: адак гила шадвал, ашкьи, гьевеслувал са акьван кумукьнач, гьатта бязи вахтара кьайи шагьвардал кьуьлерзамайтIани.

Ийкьарикай са юкьуз акьатай кьайи гару пеш хилелай чилел вегьена. Чилел аватдайлани, ада вичин ватандиз вафалувилел, гьакьисагь зегьметдал, хайи маканар гуьрчег авунал дамахзавай.

Пеш гьана амаз, чун иниз хтана.

Хьфена вун вил галамаз.
Хабар кьан: “Мус хкведа?”
Чир хуьх, вири чи майилар
Ви гелера кьекьведа.

Ракьун шалам ала кье вал:
Вун дуьньяда кьекьвезва.
Гьар макандай на кIвачикай
Кьадим зари хквезва.

Ачухзава абуруни
Дегь девиррин кьилихар:
Бязибуру тарифзава
Бязибуру - синихар.

Чунни, гагь-гагь ийизва желб,
А хьутIалра гьахьзава:
Сир яргьал тир тарихрив гвай
Чилин циф хьиз квахьзава.

Марият АБДУЛЛАЕВА, 7 “а”-классдин ученица

Кхьенва ада

Гьикаяяр гьевечи, чIехи
Дагь-чуьлдикай кьацу, рехи
Кхьенва ада.
Рушарикай келлиз клани,
Гадайрикай Ватан хвейи,
Кхьенва ада.
Кьемеракай, кьилинж хьайи,
Душман кьена, вич динж хьайи,
Кхьенва ада.
Эминакай, дамах тир чи,
Гьисс-илгьамдин булах тир чи,
Кхьенва ада.
Вичин рикIел клан хьун инсан,
Дидед чIал хуьн, чирун хьсан
Кхьенва ада.

Ам школадин дамах я

ЧЕШНЕЛУ УЧЕНИКАР

Рагьидин ЭМИНОВ

Ахцегьрин 3-нумрадин ООШ-да лап хьсан кьиметралди келзавай ученикар тIимил авач. Мегьа-медагьа ЭДИЕВНИ (шикилда)

ахтинбурукай сад я. Алай вахтунда ада ина 8 “а”-классда вири предметрай анжах вадар аваз келзава. Адан шикил 1-классдилай эгечна кьенин ийкьалди школадин Гьурметдин доскада ава. Ам школадин ва классдин дамах я. И мукьвара чун и школадиз мугьман хьайи вахтунда ада келзавай классдин руководителница Гуьлбес Алижановади чаз суьгьбет авурвал, М.Эдиеван келунин тегьердилай и аялди тарсар гузвай вири муаллимри гзаф разивалзава.

Ада школадин общественный уьмуьрдани активнидаказ иштиракзава. Хьсан зигьин ва алакьунар авай и жегьил гьар юкьуз вири тарсариз лап хьсандиз гьазур жезва. Классда и ученикди вири предметрай тарсар лугьун патал гьил жакун адетдиз элкъвенва. Мегьа-медагьади школада гьар йисуз райдин предметрай классрин арайра тешкилзавай КВН-дин викторинайра, райондин сергьятра химиядай, биологиядай, математикадай тухуз-вай олимпиадайра 1-чкаяр кьазва.

М.Эдиева келзавай 8 “а”-классда лап хьсан чирвилералди тафаватлу тир ученикар мадни ава. Абурун арадай Ханум ИСМАИЛОВА, Саида ГЬАМЗАБЕГОВА, Ирина САФАРАЛИЕВА, Гуьллуь ИСМАИЛОВА, Динара АСЛАНОВА кьалурриз жеда. И мукьвара М.Эдиев ва маса бязи ученикар мергьяматлу-вилин “Просвещение” фондунай 6 вацран вахтуналди 1000 манат стипендия гун патал кьалурнава. 3-нумрадин ООШ-дин педколлективди ва инин дирекцияди “Просвещение” фондунин руководстводиз и жуьредин кьайгьударвилей рикIин сидкьидай чухсагьул малумарзава. Чна и школада гележегда дерин чирвилер авай ученикрин кьадар мадни артух жедайдак умуд кутазава.

МискIалар

Наида РАМАЗАНОВА

Кьуд пад михьиз экуь я,
Чилевайди гуьзгуь я,
Гьава гзаф мекьы я,
Лагь, им гьы вахт я?

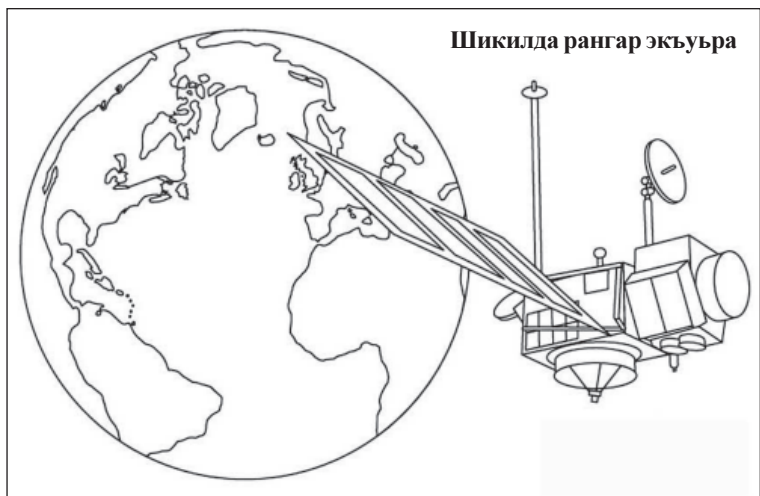
(дIагIаИ)

Кьацу перем алайди,
Атирдин ни галайди,
Чубарукар хтайди,
Лагь, им гьы вахт я?

(рIафтIаI)

Чин гьазурайди - Ж.Гьасанова

Шикилда рангар экьуьра

И цуьк вичин кьапунив агакьдай дуьз рехь жагьура

“Чайковский - гьамишалугъ”

Дагъви ШЕРИФ

Махачкъалада урусин машгур композитор, дирижёр ва муаллим Пётр ЧАЙКОВСКИЙДИН 175 йис тамам хьун къейдна.

Урусин драмтеатрда члехи концерт кыле фена. Ам “Евгений Онегин” эсердай члук сегънеламишунилай башламышна. Концертда иштиракиз Республикадин операднин балетдин театр, Дагъустандин государственной хор, Мурад КАЖЛАЕВАН искусствойрин школада клелзавай аялар, Волгограддай тир артистар атанвай. Концертда са жерге дирижёрини иштиракна - Дагъустандин халкъдин артист Навруз ШАГЪБАНОВА, Республикадин искусствойрин лайихлу деятель, хордин дирижёр Наида АБДУЛГЪАМИДОВАДИ, Вирироссиядин конкурсрин лауреат, Чечен Республикадин лайихлу артист Илья ПЕТРЕНКОДИ.

Сиве-сивди ацланвай залди Пётр Чайковскийдин машгур “Иоланта”, “Щелкунчик”, “Пиковая дама” хьтин операйрай арийрихъни яб акална. Мурад Къажлаеван школада клелзавай Катя ЯБЛОЧНИКОВАДИ, Виталий ЯБЛОЧНИКОВА, Буни ДАНЕЛА флейтайрал тамамарай “Нехирбанрин кьуьл” (“Щелкунчикдай”) гурлу капаралди къабулна.

Мярекатрин тешкилатчи ва режиссёр Александр Прасолова малумарна: “Урусин машгур компо-

зитор Пётр Ильич Чайковский хайидалай инихъ 175 йис тамам хьун члехи вакъиа, адан музыка чи операдинни балетдин театрди мукъва я. Чна абур мукъвал-мукъвал сегънеламишзава. Чи артистриз адан камерный музыка иллаки хуш я. Гьакъ хъайила, им хъсан дуьшубш тир чи къуватар, алакьунар къалурун патал. Чайковскийдин авазар лап четинбур, гьа са вахтунда тамашачийриз хуш жедайбур, рикъи члугвадайбур я”.

Тамашачийрин гурлу капарай, абурун гьиссерай къатлуз хъайивал, операдинни балетдин театрдай гьакъикъатдани чпин алакьунар къалуриз алакьна.

- Проект Дагъустандин операдинни балетдин театрди кыле художественный руководитель Александр Прасолов аваз тешкилун, кыле тухун чун патал важиблу я, - лагъана РД-дин культурадин министр Зарема Бутаевади. - Вучиз лагъайтла, республикади Александр Юрьевич атунихъ галаз чна еке агалкъунар вилив хуьзва.

22 ва 23-майдииз Урусин драмтеатрда манийринни шириатдин “Медный всадник” спектакль къалурна. 27-майдииз къалурай концертдин жуьредин “Евгений Онегиназ” 29-майдиизни килигиз жеда. Машгур композитордин 175 йисан юбилейдин мярекатар 31-майдииз балетмейстер-постановщик Муса Оздоеван къаюмвилек кваз “Ромео ва Джульетта”, “Гамлет”, “Шаир ва муза” триптихдалди куьтягъ жеда.

МФЦ-ни МФС какадармир!

Дагъустан Республикада йигин камаралди МФЦ-яр (многофункциональный центрай) тешкилзава, клвалахдив эгечлзава. Амма вири агъалийриз и къуллугъдикай къени хабар авач. Гзафбуру МФЦ МФС-дихъ (медфармснабдихъ) галаз какадарзава.

2012-йисуз РФ-дин Президент В.В. Путина 601-нумрадин Указдал къул члугуна ва РД-дин Гьукуматди 2014-йисуз 645-нумрадин къарар къабулна. Абурун бинедаллаз уьлкведа ва Дагъустан Республикада вири агъалийриз МФЦ-ри къуллугъ авун таъминарун лазим я.

МФЦ-диз фена, гьар са агъалидивай вичиз государстводин ва муниципальный къуллугъар авун таъминариз жезва. Гьа са вахтунда я артухан пулар, я рившветар гун, я кабинетдай кабинетдиз фин герек къевзвач. Агъалиди, “са даklar-

дихъ” атана, вичиз кланзавай къуллугъдикай лугъузва ва анихъ ацукънавай пешекардив герек документар вуьгузва. Авачир документар туюкьлуьруз гьа пешекарди куьмекзава. Гьар са къуллугъ къанунда къалурнавай вахтунилай геж тушиз агъалидив агакъарзава. Документар куьне абуров тазватлани, абур гьина аватла, куь клвалах гьи дережадив агакънаватла, квез махсус пешекарди зенг ийиз хабар гуда. МФЦ-да банкдиз фена це лугъузвайди анжах къанунда къалурнавай къадарда аваз госпощлина я.

Алай вахтунда республикадин МФЦ-ра 250 жуьредин къуллугъар ийизва. Гьа жигъетдай яз 24-федеральныйбур. Алава делилар квевай МФЦ-дин пешекарривай 666-999-нумрадай экуьнин сятдин клуьдалай нянин сятдин ругудалди зенгна, къачузжеда.

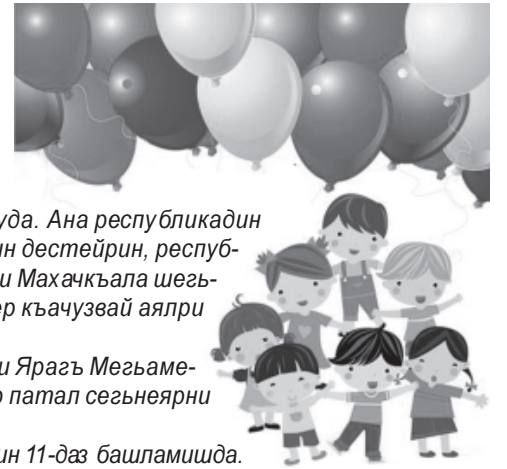
1-июнь - Виридуьньядин аялар хуьдай югъ

1-ИЮНДИЗ Дагъустандин государственной ниийрин театрди республикадин гъвечли агъалийриз Виридуьньядин аялар хуьдай йикъаз талукъ мярекатриз эверзава.

Театрдин коллективди бицекар патал махарик жедай игитрин иштираквал аваз конкурсар тешкилда, манияр лугъуда, къуьлерда. Гъвечли тамашачияр патал сифте яз члехи концерт кыле тухуда. Ана республикадин аялрин театррин студийрин, ниийрин ва драмадин дестейрин, республикадин клелчийрин конкурсрин гъалибчийри, гьакъли Махачкъала шегьердин 8-нумрадин искусствойрин школада чирвилер къачузвай аялри иштиракда.

Мярекатар Махачкъалада Расул Гьамзатованни Ярагъ Мегъамедан куьчейрин пилел ачух чкадал кыле фида. Аялар патал сегънеярни маса итижлу нумраяр къалузда.

Пулсуздаказ иштиракиз жедай и мярекатар сятдин 11-дав башламышда.

Карчидин куьмекар

Низамидин КЪАИНБЕГОВ

Нева вацал алай шегьерда дагъвийрихъ фад вахтарилай хъсан адет ава - Дагъустандай атана ина клелна, са пешедин иеси хъана, вилик фена, хайи хуьруьз, хуьруьнзгълийриз чпелай алакьдай куьмекар гун. Кризисди, гьелбетда, Санкт-Петербургда авай карчийрин квалахдизни пис таъсирзава. Амма чпин къуватар къенепатан базардиз серфзавай, Россиядин экономикадин хийирдиз квалахзавай карчийриз кризисди са акъван таъсирнач. Санкт-Петербургда Дагъустан Республикадин векил Гьасан Гьасанова къейдайвал, мергъяматлувилин серенжемар къабулзавай ахътин

карчийрикай сад эцигунрин тешкилатдин директор Мирзе Мирзоев я.

И сеферда Мирзе Мирзехановича вичин харжийрихъ Къурагъ райондин Моллакент хуьруьн са куьче къайдадиз гьана ва ана къир цаз туна. Кеферпа-

тан меркезда машгур ватангълиди хуьруьн кимни къайдадиз хкиз куьмекна, гьар жуьре мярекатар тухун патал клуб эцигзава.

Гьам Санкт-Петербургда, гьам хайи хуьре ватангълийри Мирзе Мирзоевал дамахзава.

Муькъвелни машинар акъвазарзава

Рагъидин ЭМИНОВ

Ахцегъа вацал эцигнавай цийи муькъвел мукъвал-мукъвал машинар акъвазарзава (шикилда). Гьа са вахтунда инал гьатта вахтуналдини автомашин акъвазардай ихтияр авайди туш. Тажуб жедай кар ам я хьи, чна и шикил язавай вахтунда райондин прокуратурадин идарадин вилик са шумуд полицейскийни акъвазнавай, амма абуру муькъвел арадал атанвай татугай гьалдиз эсиллагъ фикир гуьвачир.

Абуруз и жуьредин крар къалурайлани, бязибуру “чина машина гзаф хъанва, бес абур гьина акъвазарун лазим я?” лугъуз чав къарши суалар вахузза. Режьерин хатасузвал хуьн патал

эцигзавай махсус лишанриз табий тежедай ихтияр садазни авач. Автостоянка къере авай са чкадал эцигнайтла, хуьруьн администрациядин бюджетдиз хейлин пулдин такъатар къеда. Амма, гъайиф хьи, автостоянкадин чка тайинарна, ам кар-

дик кутуникай фикирзавай са касни авач. Къере авай чилни алишверишдай чкаяр эцигна куьтягъ жезва... Чна талукъ тир идарайрин руководителри и татугай гьал арадай акъудун патал серенжемар къабулдайдак умуд кутазва.

Чи макъалайрин гелеваз

Дагъви ШЕРИФ

“Лезги газетдин” 14-нумрадииз Ахцегъа авай штатдик квачир корреспондент Рагъидин Эминован “Чиркинарун давам жезва” ва “Кицлерин майдандиз элкъвенва” тиварар алаз, шикиларни галаз кье гъвечли макъала акъатнай. Ана авторди Ахцегъа михъвилер хуьнин жигъетдай авай кимивилерал махсус къурулушрин фикир желбнавай ва Роспотребнадзордин къуллугъчийри и жуьредин крариз фикир гудайдак, серенжемар къабулдайдак умуд кутунвай.

15-апрелдиз ва 14-майдииз редакциядив РД-да авай Роспотребнадзордин Ахцегъ райондин территориальный отделдин начальник Арсен Касимовалай чарар агакъна. Сифтегъан чарче ха-

бар ганвайвал, “Лезги газетдин” 14-нумрадииз акъатай Р.Эминован макъалайрин гелеваз чкадал фена, ахтармишунар кыле тухвана ва РФ-дин КоАП-дин 8,2-статьядай дело къарагъарнава ва административный силис тухузза.

Къвед лагъай чарче къейднавайвал, къарагъарнавай административный делодай тухвай силисдин нетижада Р. Эминова къалурнавай кимивилер бинелубур тирди тестиь хъана. Къайда-сузилерай “Сельсовет Ахтынский” СП-дилай кхъей протокол суддив агакъарнава, МР-дин администрациядиз представление ракъурнава.

РЕДАКЦИЯДИН ПАТАЙ.

Чухсагъул А.Касимоваз. Эгер республикадин вири идарайр газетар икъ дикъетлудаказ клелиз, къалурнавай кимивилер арадай акъудунин гугъуьна хъайитла, гьикъван хъсан жеда.

“Анжи” - “Шинник” - 1:1

Дагъви ШЕРИФ

Футболдин Милли лигадин чемпионатдин (ФНЛ) 33-турдин сергытра аваз Каспийскда Махачкъаладин “Анжидинни” Ярославлдин “Шинникдин” арада къугъун садан хийирдизни тахъана акъалтйна.

24-декъикъада Павел Деобальда ягъай тупуни мугъманар вилик кутуна. Къвед лагъай таймдин юкъвара “Анжидин” полузащитник Леонардо да Силвадин къуватралди гъисаб сад хъхъана. 89-декъикъада къвед лагъай хъипи карточка къачуналди Григорий Чиркин къугъунин майдандай акъудна.

“АНЖИ”: Михаил Кержаков, Дмитрий Айдов, Алексей Аравин, Али Гъажигеов, Георгий Зотов, Максим Андреев (Мегъамед Митришев), Роман Концедалов (Михаил Комков), Леонардо да Силва (74), Амаду Мутари (Шамиль Асильдаров), Григорий Чиркин (89, акъудна), Янник Боли;

“ШИННИК”: Александр Малышев, Роман Войдель, Эльдар Ни-

замутдинов (Николай Вовк), Алли Ндри, Абдель Ламанж, Даниил Гриднев, Никита Маляров, Никита Тимохин, Павел Деобальд (24), Артур Рылов, Артем Щадин.

ТУРНИРДИН ТАБЛИЦА:

КОМАНДАЯР	И	В	Н	П	М	О
1 Кр. Советов	33	21	7	5	50-19	70
2 Анжи	33	21	5	7	57-22	68
3 Тосно	33	20	5	8	50-34	65
4 Томь	33	17	10	6	52-33	61
5 Газовик	33	14	13	6	50-31	55
6 Шинник	33	12	16	5	43-32	52
7 Волгарь	33	12	13	8	47-39	49
8 Тюмень	33	11	9	13	41-37	42
9 Енисей	33	11	8	14	39-42	41
10 Луч-Энергия	33	11	8	14	40-46	41
11 Волга	33	12	4	17	41-53	40
12 Сокол	33	10	10	13	38-41	40
13 Сибирь	33	10	9	14	31-43	39
14 СКА-Энергия	33	8	12	13	32-46	36
15 Балтика	33	8	12	13	24-36	36
16 Сахалин	33	9	8	16	28-47	35
17 Химик	33	7	6	20	35-56	27
18 Динамо СПб	33	2	7	24	17-58	13

УЪЛКВЕДИН ХЪСАНБУРУН ЦІАРЦІЕ

ФНЛ-дин къвенкъевичилин эхирдалди футболдин клуб “Анжиди” Россиядин футболдин члехи эшелондиз путёвка къазанмишна.

30-майдиз кьиле фидай эхиримжи турдилай къулухъ “Анжи” вичин классдай официалнидаказ вини дережа къачур клуб хъиз гъисабда. Амма къемаз чавай, футболдал рикл алайбурувай, жезмай къугъунрин нетижа гъихътинди хъайитлани, и месэла гъялнавайди я лагъана къейд ийиз жеда.

Клубди, чи болельщикри гуьзетай, къилин эшелондиз путёвка къазанмишнава.

- Къе чаз, “Анжидин” гележегдихъ члалахъ тир виридаз, куьмекар гайибуруз сагърай лугъуз кланзава. Четин йисуз командадихъ галаз амукувай вирибуруз сагърай! Къе кун гъалиб хъана, къе чун гъалиб хъана! - къейдзава Махачкъаладин клубдин векилри.

Депутатар майдандал

Санянт МЕГЪАМЕДОВА

Парламентдин газетди хабар гайивал, 21-майдиз фракцийрин арада футболдай кьиле феи турнирда “Сад тир Россия” партиядин хъягъай команда гъалиб хъана.

Адетдиз элкьвенвай и турнир Лужникра мини-футболдин жуьреда къе таймда ва гъар командада ругуд кас аваз кьиле фена. Виридалайни итижлу КПРФ-ни ЛДПР къугъвадайла тир. Турнирдин 1-чка “Сад тир Россияди”, 2-чка КПРФ-ди ва 3-чка либерал-демократри къуна.

Турнирда риклел аламукувайди: матчдин вилик майдандал гъазурвал аквадайла, Владимир ЖИРИНОВСКИЙ алукуна ва адан къвач тлар хъана. Нетижада 1-нумрадик кваз къугъун лазим тир ам тамашачидиз элкьвена.

Тешкилатчийри къейдайвал, цинин турнир Гъалибвилин 70 йисаз бахшнавайди тир.

Депутатар къугъвай футболдин турнирда чи ватангъли, Госдумадин депутат Мамед АБАСОВАНИ иштиракна.

- Санал къвалахун - им са кар я, спортда санал хъун - садвилн лишан, - лагъана ада. - Майдандал чун маса фракцийрин векилриз акси яз къугъвазва, къвач, къун галукувар тавуна къугъваз гъамиша алакьдач. Идалайни гъейри, спортда чун сад, къугъунин вахтунда амай крарикай азад жезва ва политикадин теъер ишлемишзава. Майдандал чун вири сад я. Амма и сеферда чак, единоросрик, гъалибвал къазанмишуни иллаки хвеш кутуна”, - хъуьрезва депутат.

Агалкъунар хъана

Хазран КЪАСУМОВ

Къасумхуьрел кардик квай самбодинни дзюдодин ДЮСШ-дин тренер, пешекарин арада дзюдодай дуньядин чемпион Тельман КЪУРБАНОВА и йикъара заз вичин ученикар хъайи Аслан КЪУРБАНОВА ва Руслан АСКЕРОВА Россиядин чемпионатра къазанмишай агалкъунрикай хабар гана.

А.Къурбанов (чапла патяхъай сад лагъайди)

Ик1, мукувара Москвада универсиальный армейский женгерай Россиядин Федерациядин чемпионат кьиле фена. Ана РФ-дин спортдин мастер Аслан Къурбанова, 4 спортсмендин винел гъалибвал къачуналди, 90 килограммдин заланвилей 1-чка къуна.

Аслан Къурбанова ва чемпионатда 100 килограммдин заланвилей 1-чка къур Хайбула МЕГЪАМЕДОВА (Махачкъала) гила спортдин и жуьредай дуньядин чемпионатда иштиракда.

Тежрибалу тренер Тельман Къурбанован ученик Руслан Аскеровакай дзюдодай кьиле феи Россиядин чемпионатда 66 килограммдин заланвилей 3-призер хъана.

Мурадан мурадар

Эйзудин САЙДУМОВ,
Даркгуш Къазмаяр

Даркгуш-Къазмайрин юкъван школадин 6-классда хъсан кьиметар аваз келзавай Мурад КЕЛБЯЛИЕВАН рикл боксдал ала. Амма ана боксдай вердишардай кас авачирвилей ада, къуншидаллай Лукварин хуьруз физ, боксдай секциядин тренер Рамазан РАМАЗАНОВАН гъилик вердишвилер къачузва. Жаванди боксдай хуьрун,

райондин акъажунра сад лагъай чкаяр къуна. Мурадахъ гележег авайди акур тренерди ам къунши регионра кьиле физвай акъажунризи тухузва.

Астраханда хъайи са турнирда Мурад Келбьялиев 30 кг-дин заланвал авай спортсменрин арада 1-чкадиз лайихлу хъана.

Мурада вичи келзавай школадин общественный уьмуьрдани иштиракзава. Лукварин спортшколада адан шикил Гуььрметдин доскада ава.

Санкт-Петербургда дзюдодин кукушар табиарна

Низамидин КЪАИНБЕГОВ

Цудалай гзаф дагъустанвияр Ленинграддин областдин Сертолово шегъерда дзюдой жаванрин къилдин командайрин арада кьиле феи регионрин уртах XI турнирдин гъалибчияр хъана. Ам Гъалибвилин 70 йисан юбилейдиз ва вилик квай Виридуьньядин аялар хуьдай йикъаз талукуарнавайди тир.

Кеферпатан меркезда Дагъустан Республикадин векилдин заместитель, Ленинградский областдин Всевожский районда дзюдодин Федерациядин вице-президент ва анин исполнительный директор Мегъамед ОМАРАКАЕВА, Шамиль ПИРВЕЛИЕВАН, Мурад АЛИМОВАН, Шамиль ГЪАЖИАГЪМЕДОВАН, Эмир МАНАФОВАН, Мегъамедра-

Шамиль Гъажиагъмедов ва Шамиль Пирвелиев

сул ТАЙМАСХАНОВАН ва масабурун тварар хъсан спортсменрин жергеда аваз къуна.

Тварар къур пагъливанрин тренерар Шарапудин АТАЕВ, Тельман ХАЛИДОВ, Магъдан МАЙМАСХАНОВ я.

Акъажунра 1998-2006-йисара

дидедиз хъанвай 400-лай гзаф рушарини гадайри, Туьркменистандин, Ленинградский ва Астраханский областрин, Дагъустандин, Псковдин, Твердин ва маса шегъеррин векилри иштиракна. Абуруз заланвилин 36 категориядай 144 комплект наградаяр пайна.

Спортдин и мярекатрин тешкилатчийри ам мадни итижлуди хъун патал, турнир ачухдайла къуьлерин нумраяр къалуриз тунвай. Санкт-Петербургда авай Дагъустандин “Кавказ” ансамблди вири гъейрнардай къуьлерна.

Турнир тешкилуни карда куьмекар гунай Всевожский муниципальный райондин администрациядин спортдин, туризмдин ва жегъилрин политикадин отделдин начальник Андрей Чуркина Мегъамед Омаракееваз чухсагъул лагъана.

